

20 ОЖИШТОБАЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА БРОЈ 117 ГОД. IV БЕОГРАД, 21 ФЕБРУАРА 1947 ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ 23-003 И 20-443

Двадесет девет година Совјетске армије

Двадесет трећег фебруара је празник совјетског народа. Совјетски народ слави тога дана, 29-ту годишњицу рођења свога најмилијег чедца, своје Црвене армије. Совјетски људи славе Црвену армију и с правом се поносе њеним победама, воле је и непрестано се брину за учвршћење њене моћи. Црвена армија је у рату са фашистичким нападачима, до краја испунила свој патриотски дуг и показала се као вјерна и поуздана заштитница интереса совјетског народа. Уништивши фашистичке нападалаче, Црвена армија је одбранила част, слободу и независност Совјетске отаџбине и коначно ликвидирала опасност поробљавања народа СССР-а. Захваљујући победи Црвене армије, омогућено је совјетским људима, да се врате мирном стваралачком раду, за даћи пораст социјалистичке изградње, за учвршћење победе која је извојевана.

Црвена армија је, под вођством Стаљина, одијела светско-историску победу над немачким империјалистима и његовим савезницима и спасила човечанство од поробљавања и повратка у варварство. Читав свет зна да је херојством, крвљу и надчовечанским напорима Црвене армије, извојевана победа над највећим непријатељем човечанства и да је она три године носила на својим леђима сву тежину рата. Црвена армија је донела народима Европе ослобођење и демократију, не само зато што је победила непријатеља слободе, него и ради тога што је она по самом свом духу, по свом поретку, демократска армија — армија слободе и независности народа. Паролу независности народа исписану у срцима совјетских људи пронела је Црвена армија победоносно кроз Европу. Народи Европе и света, захваљујући Црвеној армији добили су дуго очекивани мир. Црвена армија је човечанство својом пожртвованом и несребичном борбом задужила за вечна времена. Зато је 23 фебруар не само празник совјетског народа, него и свега слободољубивог и напредног човечанства.

Прошли рат је за све словенске народе, па и за наш народ, био борба на живот и смрт. Рат дило се о бити или не бити. Наши народи су од почетка стали на страну Црвене армије, повезујући своју судбину са судбином Црвене армије и совјетског народа. Најважнији предуслов за успешну борбу наших народа, поред оствареног братства и јединства и праведних циљева борбе, било је свакако безгранично поверење у несаломљиву снагу совјетског народа и његове Црвене армије. Вера у победу Црвене армије била је снажно усађена у срца наших народа. За њу су наши борци везивали своје напоре, своју веру у срећнију будућност, своју веру у победу. Та вера је челичила наше борце и давала им снаге да издрже надчовечанске напоре, утростручивала снагу њихових удараца за ствар слободе, за ствар победе. Она је била једнако снажна и велика и онда када смо од Црвене армије били раздвојени хиљаде километара, када су црвеноармејци водили тешке битке за Стаљинград и Москву, као и када су се наши борци плачући од радости, срели са Црвеном армијом, осећајући тај сусрет као нешто сасвим природно, као да друштво није могло ни бити, као заслужену награду за своју непоколебљиву веру у Црвену армију.

Црвена армија је била и остала ближа нашим народима него иједном другом народу на свету. Она нас је издано и несребично помогла, не само морално и материјално, него и у ослобођењу наше земље. Без помоћи Црвене армије, не би се могла замислити онако брза и потпуна победа наше вој-

ске и наших народа, не би се могло замислити онако брзо и на онај начин ослобођење главног града наше народне републике — ослобођење Београда.

Црвена армија није ослобађала Београд уништавајућом артиљеријском ватром и кишом авионских бомби, претварајући све у прах и пепео. Она је знала да се у Београду, у мору кућа у којима се утврдио непријатељ, налази и грађанство које исто тако жељно очекује Црвену армију, као и своју народно-ослободилачку војску, — грађанство чији су синови, мужеви и браћа умирили на Бањици, Јајинцима и Сајмишту ради вере у Стаљина и победу Црвене армије, ради борбе за ослобођење своје земље од фашистичких окупатора и домаћих издајника. Црвена армија је ослобађала Београд као братски град близак срцу, као главни град народа који се верно борио за исте циљеве за које се бори Црвена армија — као за свој Харков или Кијев. На Београд су црвеноармејци јуришали ножем и машинком, заузимајући кућу по кућу, утицу по улици, лијући потоком своју драгоцену крв и не штедећи животе, да би спасио животе Београђана, да би спасио Београд од рушења. Црвена армија је враћала верност за верност нашим народима.

За ослобођење Београда пролили су крв борци свих наших народа заједно са борцима братске Црвене армије, који су у овој борби одиграли одлучујућу улогу. Њихова крв се помешала са крвљу хиљада синова и кћери слободарског Београда, постреланих од окупатора и његових слугу. Тиме је још јаче запечаћено братство по крви народа Југославије са народима Совјетског Савеза. Заједничка крв наших бораца и црвеноармејца упила се у куће, у улице, у земљу Београда и Југославије и постала чврст темељ на коме се мадиже зграла наше слободне Републике. Зато је Београђанима блиска и драга Црвена армија као њихова рођена, зато је празник рођења Црвене армије празник Београђана, који ће они радосно и са

захвалношћу прославити чувајући светлу успомену на хероје црвеноармејце који су пали за ослобођење Београда и чији су гробови расејани по целом Београду.

Победа Црвене армије у овом рату разбила је и последње лажи и клевете о Црвеној армији. Црвена армија се показала као најјача армија на свету — овенчана славом највећих победа. Она је испојила не само ванредно јунаштво и неустрашивост у борби за отаџбину, него и до сада невиђену стаљинску вештину побеђивања. Ауторитет Црвене армије, — армије ослободите-

љице, армије мира, огромно је порасо.

Но, и поред тих великих успеха и победа, Црвена армија се не одмара на лаворикама. Сваки њен борац и руководиоцац предао ради и учи, проучава искуства Отаџбинског рата, дајући све своје снаге за добро, за даље усавршавање и развјат Црвене армије. На своју 29-ту годишњицу Црвена армија чврсто стоји на стражи мира, она је сигуран чувар тековина ослободилачког рата и веран заштитник мира и безбедности своје Совјетске отаџбине и целог света.

Потпуковник
Владо ДАПЧЕВИЋ

Совјетска армија чувар мира, бранилац културе и напретка

Совјетска армија је једна од најмлађих армија у свету: она извршава тек своју двадесет девету годину. Али у том малом временском размалу Совјетска армија прешла је изузетно славни и победоносан пут. Рођена у пламену Велике октобарске револуције, она је већ у првим данима свога постојања била приморана да укрсти меч у најогорченијем сукобу с немачком кайзеровом војском која је тада била покушала да пороби младу Совјетску државу. Трупе Вилхелма II биле су потпуно потучене код Пскова и Нарве 23 фебруара 1918 године. Тај дан проглашен је даном рођења Совјетске армије. Она је од тога времена непрекидно расла и постојала све моћнија. У годинама грађанског рата Совјетска армија уништила је хорде белогардистичких генерала и трупе иностраних интервената. Чистећи совјетску земљу од непријатеља, пукови Совјетске армије прешли су под борбом пут од Балтика до обала Пацифика, од Мурманска до Батума.

Совјетска армија је успешно сублијала све многобројне покушаје непријатеља да помоћу оружја испитају чврстину одбране СССР. И назад, она је победоносно и достојно издржала најтежу пробу у пламену и крви — пробу у борби против страшне ратне машине фашистичке Немачке, под чијим су ударцима претрпеле пораз многе западно-европске армије, а међу њима и Француска, која је сматрана једном од најбољих светских армија.

У почетном периоду рата СССР против фашистичке Немачке услови борбе били су неповољни за совјетски народ услед изнеодрности разбојничког напада Хитлерових хорди и оне су постале биле привремене успехе. Тада су се у иностранству могли чути и гласови који су проицали „неизбежан пораз“ Совјетске армије у најкраћем времену. Међутим, даља тога рата потпуно је демантовала та „предвиђања“. Совјетска армија не само што се одржала у борбама против помаћитале навалу свих оружаних снага фашистичке Немачке и њених многобројних сателита, већ им је успела читав низ одлучујућих поразу још у доба кад други фронт у Европи није

постојао. Совјетска армија је још 1941 године зауставила офанзиву непријатељских трупа и својим сјајним победама код Москве, Тихвина, Јелеца и Ростовца на Дону оборила мит о непобедивости Хитлерове војске.

Код стаљинградских зидина Совјетска армија је 1942 године спомила у херојским одбрамбеним биткама офанзивну способност Хитлерових трупа, а затим је, прешавши у одлучну офанзиву, пробила фронт непријатељских трупа западно и јужно од Стаљинграда и обухватила својим гвозденим загрљајем фашистичку армију од 330.000 војника која је одмах затим уништена. Стаљинградска победа Совјетске армије постала је преломак не само у току Отаџбинског рата совјетског народа, већ и у току целог другог светског рата.

Година 1943 била је обежеана новим великим победама Совјетске армије, а поред осталог — и грандиозним догађајем: битком на Курском луку која се завршила уништењем немачких трупа.

У току 1944 године на фашистичку Немачку и њене сателите сручила се огромна снага

десет Стаљинових удараца који су коначно избацили из строја многе сателите Немачке и допринели успешном развоју ратних подухвата савезника у Западној Европи.

Године 1945 Совјетска армија је привела крају потпуно уништење непријатеља и на јуриш заузела престоницу фашистичке Немачке.

Совјетска армија остварила је велика, светско-историска дела зато што је она народна армија у правом смислу те речи. Совјетски народ воли и поштује своју Армију. Сваки борац Совјетске армије непрекидно осећа најдубљу повезаност са својим народом. Он није усамљен чак ни у најтежим тренуцима живота. Они совјетски борци који су изгубили своје најближе напласили су, одмах после прве вести о несрећи која их је снашла, више десетина и стотина људи спремних да им убија бол својом најсасрднијом братском снажњом. Борац Фјодор Смољанов остао је у годинама рата без игде икога од родбине и добио неколико хиљада писма од совјетских људи из свих крајева СССР, што сведочи о тој неизмерној народној љубави према Армији.

Одбрана Отаџбине свенародна је ствар у Совјетском Савезу. За време Великог отаџбинског рата борци су, не штедећи своје животе, вршили бесмртне подвиге у борбама против хитлеровца на свим фронтима, док су људи који су остали у позадини неуморно радили како би Совјетској армији дали довољну количину најсавршенијег наоружања. Предузимајући напад на Совјетски Савез, Хитлер је имао већу и технички боље снабдевену војску. Али њему није успело да задржи та преимућства. Захваљујући самопрепторном раду совјетских људи — радника, сељака, интелегенције, — Совјетска армија је већ у јесен 1942 године постигла техничку надмоћност. Тај пример снажно и убедљиво сведочи о чврстости и необоривости братске повезаности између Совјетске армије и целог народа у СССР.

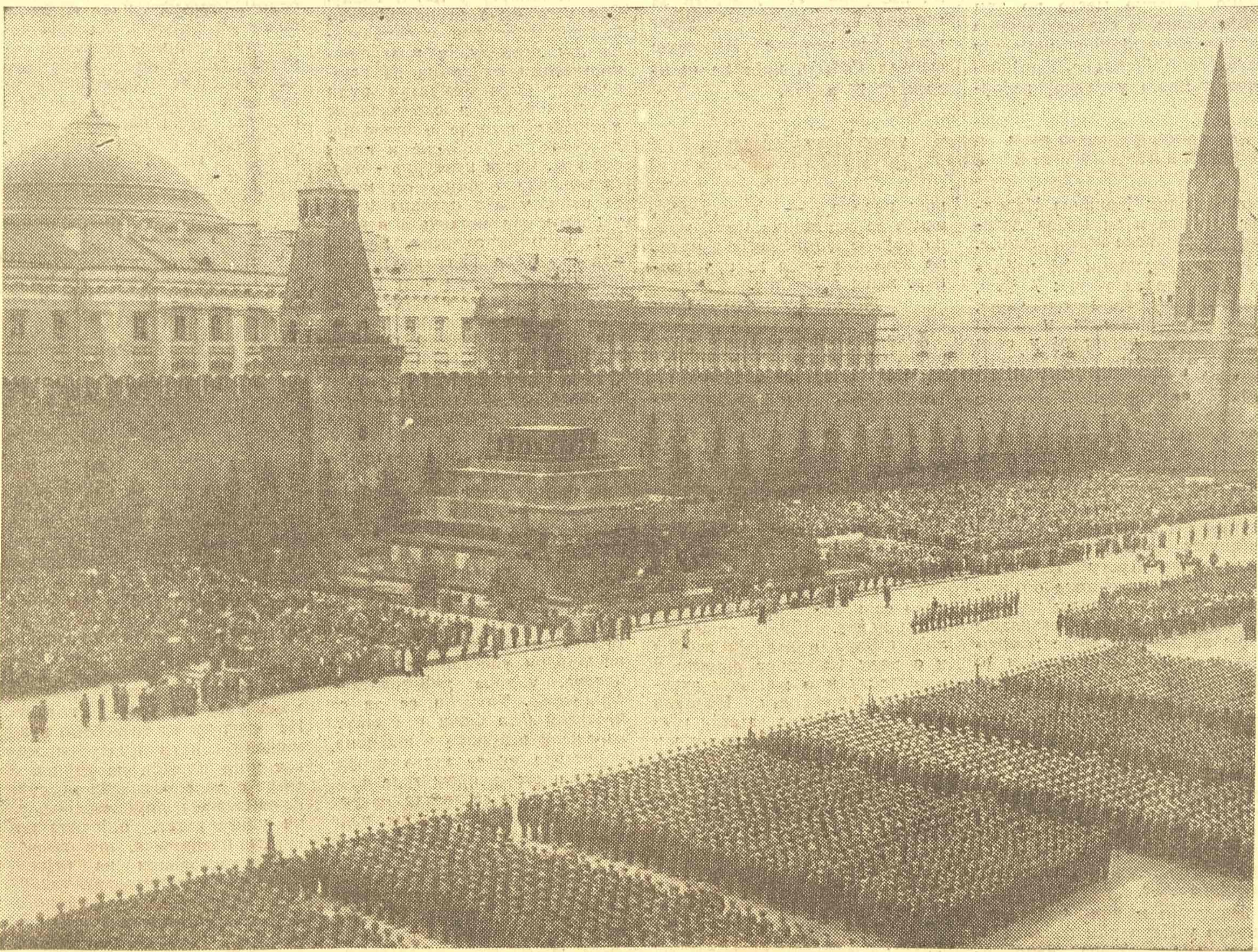
Код свих совјетских људи до врхунца је развијено осећање да је одбрана Отаџбине најувзвишенија и најчаснија дужност. Навешћемо као пример један мали читат из прогласа који је узбечки народ упutio борцима — Узбечима:

„Твој народ је дете Совјетског Савеза. Рус, Украјинац, Белорус, Азербејџанац, Грузин, Јерменин, Татик, Туркмен, Казак и Киргиз градили су заједно с тобом у току двадесет пет година даноноћно нашу велику кућу, нашу државу, нашу културу... Данас је пак у кућу твог старијег брата — Руса, у куће твоје браће — Белоруса и Украјинца — провалио немачки зликовац. Он носи сабом мрку кугу, вештапа и кампију, глад и смрт. Али кућа Руса — исто тако је и твоја кућа!... Јер Сов-

(Наставак на другој страни)

Тенкови московског гарнизона за време параде на Црвеном тргу

Војна парада московског гарнизона на Црвеном тргу

ПРЕД ИЗБОРЕ ЗА ФРОНТОВСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

(Наставак са прве стране)

Једна Савез је брзаскоро породица, у којој свако живи, додуше, у својој кући, али дворити и гасициство су јединствени и неопходни.

Сви народи Совјетског Савеза једнодушно су се дигли да бране своју Отцабину. Родољубиве совјетских људи порасло је до безграничних висина. У свести о јединству свих народа Совјетског Савеза одражани су темељи неподелљивости и неопорног духа Совјетске армије. Њена се моћ заснива не само на том духу, већ и на ратној техници. У великим биткама Отцабинског рата сви родови совјетског оружја стигли су заслужену славу. Артиљерија Совјетске армије одиграва је у рату огромну улогу. Она увина највеће признање у целом свету. Под моћним ударцима совјетске артиљерије пале су као куле од кората многобројна јакна утврђења Хитлерове Немачке и империјалистичног Јапана. Ненадмашни су совјетски тенкови. Они су одвели победу у борби против толико уздизане немачке оклопне технике чије су гусенице агациле биле скоро целу Западну Европу. Урапски оклоп извојвао је победу над Круповим немачким оклопом.

И поред тога што су хитлеровци изненада напали СССР, совјетска авијација је у току две године успешно водила двобој против огромне немачко-фашистичке ваздушне флоте и већ у пролеће 1943 године потпуно извојвао надмоћност у ваздуху. Својим борбеним авијацијама совјетска авијација је учинила велику услугу не само својој Армији, већ и свим совјетским народима. Успеси совјетске авијације онемогућили су Немцима да врше интензивне летове против Енглеске и да на тај начин подржавају ток припрема за истрајивање у Западној Европи. Совјетска авијација постигла је своје огромне успехе захваљујући и томе што су њени конструктори створили авионе одличне квалитета, тако да су се „Месери“ и „Фокс“ у поређењу с њима показивали застарели. Током целог рата совјетски авијациони надмашивали су непријатеља у погледу борбеног духа и ваздухопловне вештине. Цео свет је био одушевљен подвизима совјетских крилатих витезова. Слава пуковника Покришинина допрла је до САД и покојни претседник Рузвелт навео га је најбољим асом Уједињених нација. Многи совјетски авијациони поновили су Покришинине подвиге. Мајор Кожедуб оборио је, шта више, још већи број непријатељских авиона.

Снага Совјетске армије садржана је исто тако у талентованости њених официра и генерала. Велики вођа народа СССР генералисимус Стаљин подигао је својом генијалношћу војсковође на невиђену висину целу совјетску ратну машину. Под његовим непосредним руководством формирана се сјајна плејада ванредно талентованих војсковођа, чија слава одјекује целим светом.

У годинама рата Совјетска армија је постала још јача и чвршћа и дочекује данас 29-годишњицу свога живота у процвету, у ореолу светске славе. Она располаже свим што је неопходно да би и убудуће остала веран чувар општег мира, бранила културу и напретка целог човечанства од свих покушаја агресије.

Н. ЖУРАВЉОВ

генерал-лајтант авијације

Како ће се обавити избори за органе Народног фронта

Према одлуци Извршног одбора Народног фронта Србије извршиће се избори за све органе Народног фронта, од најнижих до највиших. За одборне месних и осталих организација избори ће се извршити у времену од 23 фебруара до 2 марта, а за среске (рејонске) и за делегате за покрајинску, областну и окружну конференцију од 3 до 9 марта.

Рејонски одбори Народног фронта у Београду већ су извршили припреме за изборе и одредили изборне јединице. У свим рејонима почеле су да се одржавају предизборне конференције.

Свака основна организација Народног фронта бираће према Правилнику од свих предложених кандидата 9—16 чланова за извршни одбор основне организације. Кандидате за Извршни одбор имају права да предложу сви чланови Народног фронта. Сваки члан Народног фронта може да буде кандидован ако га предложу 10 чланова Фронта. У свакој изборној јединици постоје изборне комисије од најмање три члана, који ће бити снабдени потврдом од Извршног одбора Народног фронта рејона. Изборне комисије ће пријети кандидације за извршне одборе основних организација и кандидације за делегате за рејонске конференције до пет дана пре избора и давати потврде о примљеним кандидацијама. Извршни одбор Народног фронта рејона одржаће састанак са члановима изборних комисија, којима ће дати потврде и детаљна упутства за спровођење избора.

Изборна техника за изборе органа Народног фронта много је спорија од технике избора за органе власти, јер се на овим изборима попуњавају листићи. Због тога је решено на последњој седници Извршног одбора Народног фронта Београда да на једном бирачком месту буде највише 200 бирачко место може да пошаље по три члана своје комисије. На пример: ако једна изборна јединица има 600 чланова, она ће имати три бирачка места по 200 чланова, према томе изборна комисија те изборне јединице мораће да пошаље на свако бирачко место по три своја члана, а сва деветорица сачињавају изборну комисију те изборне јединице. Број бирачких места у једној избор-

ној јединици условљен је бројем чланова Народног фронта, тако да ће на сваком бирачком месту бити највише 200 гласача, како би се гласање могло на време обавити.

Заинтересованост за изборе је велика. Да би спискови за изборе могли на време да буду завршени, моћи ће да гласају само они чланови Народног фронта, који су уписани у списак основне организације Народног фронта до 20 фебруара ове године.

На сваком бирачком месту биће истакнут списак кандидата за Извршни одбор основне организације као и списак кандидата за делегате за рејонску конференцију. Број делегата одређује се према броју чланова Народног фронта. На сваких 50 чланова бира се један делегат за рејонску конференцију.

Свака изборна јединица има кандидате који су исти за свако бирачко место, тј. свако бирачко место има кандидате који су за једну изборну јединицу исти. На пример: ако изборна јединица има 600 чланова онда су њени кандидати исти за свих 600 чланова, тј. сва бирачка места имаће исте кандидате.

У предузећима ће се бирати само делегати који ће се слаати на рејонску конференцију.

Чланови Народног фронта гласаће тамо где су се уписали у Народни фронт, тј. где су уписани у списак основне организације Народног фронта и где упућају чланарину. Ако је један члан Народног фронта уписан у списак основне организације предузећа, гласаће у предузећу, односно, ако је уписан у списак основне организације Народног фронта, гласаће у оној изборној јединици, која обухвата ту у-

Сваки члан Народног фронта улазећи у биралиште показује своју чланску карту Народног фронта, а омладинци чланске карте своје организације и узимају два различита листића. На једном листићу испишује имена кандидата, које бира за извршни одбор основне организације, а на другом имену делегата које бира за рејонску конференцију.

Избори за органе основних организација и за делегате за рејонске конференције одржаће се у Београду у недељу 2 марта.

Рејонске одборе ће изабрати делегати основних организација и предузећа од 3—9 марта.

На рејонским конференцијама изабраће се делегати за градску конференцију и делегати за конгрес Народног фронта Србије, који ће се одржати 16 марта.

Предизборна активност по рејонима

Ускоро ће се обавити избори за органе наше општенародне политичке организације Народног фронта. Главну гаранцију у рату, обнове и изградње у миру претставља чврсто јединство целог нашег народа оличено у Народној фронту. Припреме за изборе у Београду су отпочеле. По рејонима у Београду влада велика заинтересованост и жива предизборна активност грађана. Треба изабрати руководеће органе основних организација и послати делегате који ће изабрати рејонско руководство и остала виша руководства. А то треба да буду најбољи људи који су показали своју верност и оданост Фронту залагањем у остварењу великог и праведног дела, за које се бори фронт.

Бирају се изборне комисије и бирачки одбори, срећују се спискови чланова. Омладинци учествују такође у изборима а они који немају чланске карте настоје да набаве потврде из омладинских организација, са којима ће моћи да гласају. Љубав народа према организацији, коју сматрају за рођену и блиску, види се по великом приливу нових чланова у фронт.

У понедељак, 17 фебруара т. г., отпочеле су у Београду блоксовске конференције на којима су предлагани кандидати за избор одбора основних ор-

ганизационих јединица Народног фронта и за избор делегата за рејонске конференције.

На конференцији III изборне јединице за улице: 7 јули, Цара Уроша, Риге од Фере, Тадеуша Кошћушка и Мали Калемегдан, одржаном у сали фронта Првог рејона, реферат је дала другарица Сека Орловић, секретарица Извршног одбора Народног фронта Првог рејона. У свом исцрпном реферату указала је прво на значај и важност ових избора који се први пут врше за све органе Народног фронта на територији Н. Р. Србије — од најнижих до највиших. Затим је истакла снагу Народног фронта као политичке организације у нашој земљи који се у периоду мирне изградње наше земље још више проширио и ојачао и са својим основним организацијама и својим саставним организацијама — Јединственим синдикатима, антифашистичком организацијом жена и Народној омладини — постигао крупне резултате у прелазном периоду обнове и изградње наше земље до преласка на привредни план и планску изградњу — на индустријализацију и електрификацију земље.

Јединство наших народа оличено у Народној фронту, — та велика тековина народно-ослободилачке борбе свих на-

ших народа, — претставља, рекла је другарица Сека, моћно оружје и гаранцију у рукама наших народа за брз процват наше домовине.

Вече 19 фебруара било је нарочито хладно. Дувала је јака копава и гомилала снег по тротоарима. По улицама су промицали ретки пролазници, који су само због послова излазили из кућа. Али хладно време није спречило фронтце да дођу на предизборне конференције.

У Првом рејону одржаће се конференције на шест места.

У кафани „Нови Сад“ сакупљено се преко 200 људи, жена и омладине. Професор Анђелић, говори о значају избора и о раду Народног фронта у прошлости и о његовим задацима у будућности. Народни фронт има велике задатке у остварењу индустријализације и електрификације наше земље, а избори треба да послуже још јачем учвршћењу и проширењу редова Народног фронта. Излаже како ће се обавити гласање и начин кандидације. Позива грађане да бирају најбоље који су показали своју приврженост залагањем у свакодневном раду за Народни фронт.

Ана ЈОВАНОВИЋ

„Аргументација“

Аустријске власти намеравају да у селима Јужне Корушке насеље око 40.000 фолксдојчера...

— Мајне Херен, засада ћемо населити 40.000 фолксдојчера, после ћемо 40.000 ес.есесаваца, па 40.000 СА-припадника, па кад онда спроведемо плебисцит показаћемо ми чија је Корушка.

О НОВИМ ФОРМАМА КУЛТУРНОГ РАДА ПО РЕЈОНИМА

Развитак културно - просветног рада у Београду у целини показује сталан напредак. То се огледа у прештању многобројних група и групаца у велика синдикална културно уметничка друштва, (тако да данас имамо 17 таквих културно - уметничких друштава и око 20 културно - уметничких група при подружницама), у организовању значајних академија, смотри и концерата, наместо ранијих безидејних приредби на ниском уметничком нивоу, најзад у окупљању широких маса на питању просвете и културе. Али, поред овог напретка, до кога се дошло користећи се искуством досадашњег рада, нарочито кроз међуградско такмичење, не може се рећи да се много успело у преставању и спровођењу општих задатака јаско смо пред собом имали одређене перспективе будућег развјетка, укажане на Четвртог плену Јединствених синдиката и изражене у основним задацима државне просветне политике.

Основна слабост читавог културно - просветног рада била је недовољна масовност и недостатак рада на побољшању уметничког и идејног нивоа приредаба. Други недостатак био је у томе што су наша културно - уметничка друштва била затворена у уском оквиру своје струке, што нису изашла из тог оквира и развила своју делатност шире — и у синдикат и изван синдиката дајући тиме печат културног живота у целом граду. Сем тога било је недостатака и несрећности и у организационом погледу, у културно - просветним одборима на рејону нису били укључени људи из синдиката и синдикалних друштава, што је ометало јединствено руковођење и плански рад. Читав културно - просветни рад одвијао се, може се рећи, у два основна правца: кроз рад синдиката и кроз рад, како се то каже, рејона, односно кроз рад културно - просветних одбора при рејонским одборима власти. Рад АФЖ и Народне омладине исто тако се развијао посебно и без много координације.

Ово је било нарочито изражено доле, по рејонима, по културним друштвима, по основним организацијама Фронта. У градском обиму се није много остварило та неповезаност. Самим тим што се у рејонима није нашло довољно организационих форми, које би обједињавале читав културни живот и рад, претрла је опасност, да се он извитопери и да скрене са основних задатака. Ово је дошло до изражаја у моментима када су рејонски културни одбори улагали максимум напора, у доба међуградског такмичења. Трудећи се да се постигну што бољи резултати, изражени нарочито у цифрама, користиле су се често неправилне и старе, преживеле форме. Ради тога се десило, на пр., у Првом рејону, у коме раде два синдикална културно - уметничка друштва, којима је требало помоћи и на којима је требало усредсредити сву пажњу, да се организује рејонски хор, фолклор и друго.

Исто тако многа синдикална културно - уметничка

друштва нису живела животом краја или рејона за који су звани, нису налазила подршку у Фронту, већ су остала учлаурена, одвојена од фронтонских маса. Па ипак извесна друштва растргла су ове скуцане форме. „Стеван Бракус“ са Чукарице и „Радник“ са Петог рејона, постали су заиста друштва свога краја, једна рејона, и окупили око себе велики број грађана, радничких породица и др. Овако омасовљена друштва, њихово масовљавање друштва, њихово повезивање са рејоном, сматрало се као нека случајна појава. Рејонски културни одбори и даље су живели својим посебним животом, не добијајући ни од Градског културног одбора упутства за друшћки рад. Тумачећи данашње задатке Фронта, који треба да пружи пуно подршку и помоћ изградњи, а према томе и синдикатима, као организацији везаној конкретно за предузеће или установу и за проблеме рада у њима, узимајући у обзир основне задатке Народне власти на широком и масовном просвећивању народа, један од основних задатака рада наших рејона на културно - просветном пољу треба да буде правилно подизање културног нивоа радничких маса, њихово укључивање у општи друштвени политички живот. На томе послу не треба да буде ограничења, нити посебних линија.

Поставља се само питање како и на који начин објединити читав културно-просветни рад, правилно руководити тим радом, омасовити га и унети правилан садржај. То није само брига народне власти и немогуће је да народна власт буде та која ће обједињавати и једина постављати задатке. Напротив, наша народна власт добила би и бољу помоћ на испуњењу својих задатака и шири и обухватнији карактер када би у рејонима постојали извесни центри за координацију и развијање културног рада, када би ти центри успели да организационо поставе оно што шири културни рад и да га усмере у правцу свих наших организација.

Ове центре можемо једино наћи у домовима културе, који би постојали у појединим рејонима, односно појединим крајевима, који живе својим специфичним животом. Ако се претпоставља да домови културе треба да имају заиста домове, зграде, не може се рећи да би се то могло постићи у већини рејона. У граду који је тако много разурњен, у коме је било тако мало материјалних могућности, наслеђених од старе Југославије, морало би се чекати док се предвиђени домови изграде. Но и то ћемо врло брзо имати, јер ИНО подиже један, а МСВ два дома културе у 1947 години. Па ипак, ми на то нећемо и не можемо чекати. Културни живот који постоји на рејону, а то ће рећи синдикална културно-уметничка друштва, Народни универзитет, поједина рејонска позоришта, низ течајева организационих на рејону, захтевају организовање таквих тела, која треба да координирају читав рад и помажу да се развија. Водили би бригу о материјалној и техничкој страни културног рада.

Досадашњи културно - просветни одбори, који су били при органима просвете у рејонским народним одборима, послали би своје најактивније чланове у управу Дома културе који би своје стручно знање и досадашње искуство примењивали на много ширем терену. Културно-просветни и уметнички кадар у Београду могао би да пружи много већу помоћ, јер би рад био сконцентрисанији и не би било више онога расцепкавања и културног и уметничких снага. Чак би био и задатак ових културних радника да буду у управама домов културе и да тиме обезбеде и разноврснији и бољи садржај рада. Што се тиче АФЖ-а и омладине свакако да би ушли много дубље у проблематику културног живота и развоја у своме рејону него што је то до сада било и могли би са много више плана да приступе остваривању својих задатака уз пуно подршку рејонских управа домов културе. Поред тога, рад наших синдикалних, односно јединих масовних културно - уметничких друштава, свакако да би био потпомогнут бољим стручњацима него што је то друштво могло у своме оквиру или у оквиру свога месног одбора да има. Наша друштва би се извукла из зачараности досадашњег рада, њихов рад би постао рад краја у коме живе иако они не би губили сталну везу који имају са својим месним одборима. Укључујући се у проблематику рејона, стварајући своју масовну базу на терену на коме се развијају, свакако да би постала масовнија и да би испунила свој главни задатак предвиђени и правилна: окупљање масе радног народа, радника и њихових породица у своје редове. Омасовљавањем синдикалних друштава створиће се погодни тле за развијање иницијативе и самораде, учиниће се много на проналажењу талената из редова народа, за подмлађивање и даље развијање културног и уметничког живота града.

Рад домов културе би се одвијао преко секција: народни универзитети, анафалетски течајеви, усмене новине, зидне новине, културна помоћ селу итд. Данас ми можемо приступити овој организацији са већ постојећим друштвима и установама а доцније, свакако не у свим рејонима подједнако, рад би добио нове форме до сада још необрађене, које би у потпуности културни живот и развитак наших рејона.

Пред нама стоје широке перспективе развјетка културног рада. Огромна жеља народа за савлађивањем основних проблема науке и писмености, велика жеља за сазнањем, захтева од нас да се још много шире позабавимо овим проблемима, да још интензивније радимо на остварењу постављених задатака. Повезати културни рад са изградњом, унети у њега здраве политичке моменте, учинити да радни људи постану прави и истински носиоци културе и просвете. То је основни задатак који се поставља пред нашу нову народну власт, којој се поставља пред све наше фронтоске организације.

Јелена ПОПОВИЋ

Двадесетпето- годишњица „Борбе“

У данима највеће хајке против напредних народних снага, годину дана по објављивању једног од најсрамнијих и најзлогласнијих у нашој историји прогласа „Обзване“, којом су реакционарни и ненародни властодршци подло напали радни народ своје земље, спутали га и одузели му најосновнија права, у тим данима појавио се први број „Борбе“ 19 фебруара 1922 године, у мраку угњетавања и најбездушнијег гоњења истинских бораца за народна права, блеснула је варница истине.

Пламен отпора који се родио из те варнице ширио се постепено окупљајући око себе широке народне слојеве, повезујући их у борби за извојевање политичке и економске слободе, у борби против националних тлачача, у борби за ослобођење од експлоататора и војничког терора. Пуних двадесет година тај пламен се распламсавао, да би у току народноослободилачке борбе букнуо свом жестином и сручио се као лавина на народне непријатеље, на тлачителје и крвнике.

Преко „Борбе“ је вођство Комунистичке партије Југославије припремало радни народ за велики дан свеопштег обрачуна са старим, реакционарним, мрачњачким, експлоататорским поретком, који је притискивао, као голема мора, сваког радног и слободољубивог човека наше земље.

Партија и њено гласило „Борба“ на том путу морали су да савладају огромне препреке, водећи бескомпромисну битку, битку на живот и смрт, са владајућом кликом експонената капитала. Кроз 25 година падали су борци, сарадници „Борбе“, али на гробовима палих изграђивали су се нови који су око себе окупљали све већи број класно пробудљених, експлоатисаних и тлачених радних маса.

„Борба“ је била повезана са масама, она је говорила њиховим језиком, говорила је о њиховим патњама, без страха од одмазде угњетача, — ширила је реч истине и отварала очи онима који нису видели начин на који се може збацити тежак и несносан јарам.

А онда, када је један одмазде дошао, и када је крв радног народа натопила оранице, када је бес тлачителја који је предосећао свој блиски крај био на врхунцу и када он није „биро“ средстава да себи продужи опстанак, „Борба“ је била преузела на себе још један тежак и велики задатак: да буди, величи и подиже дух народних бораца, дух народа који је устао у одбрану своје слободе и својих права. Кроз четири године народноослободилачке борбе она је тај задатак извршила часно и у потпуности, дочекавши остварење оних светлих тежњи за које се залагала на ступцима својих бројева. Најбољи синови, најбоље сарадници и уредници положили су своје животе, доказујући и делом своју непоколебљивост при остварењу циља о коме су писали.

Комунистичка партија Југославије, преко свог гласила „Борбе“ окупљала је радни народ учени га великој научној истини Маркса, Енгелса, Лењина и Стаљина. А онда, када је радни човек, ослобођен окова старих предрасуда уз помоћ „Борбе“, устао и са оружјем у руци збацио са своје грбаче тешко фашистичко и експлоататорско бреме, „Борба“ је добила нове задатке. Требало је осигурати тековине великог обрачуна, требало је градити бољи живот за радног човека.

Тада су редови „Борбе“ почели да уче ослобођеног човека како ће успети да сачува стечену слободу, како ће моћи да изгради себи леп, културан и имућан живот.

У великој епохи обнове, „Борба“ је заузела видно место. Двадесетпетогодишњицу свога оснивања „Борба“ је дочекала 19 фебруара 1947 године као гласило које је остало верно кроз све окршаје великој народној борби, остало верно залагају за права радног народа.

У обнови и изградњи земље „Борба“ је била и остаће мобилизатор и учитељ, покретач и путоказ ослобођеног човека наше народне републике.

НОВИ ФАКТОР ЗА ПОТСТИЦАЈ И ПОРАСТ У ПРОИЗВОДЊИ

Како се остварује допринос за Фонд руководства

У низу привредних уредаба које је донела влада ФНРЈ посебан значај има Уредба о Фонду руководства предузећа и Централном фонду државних рударских и индустријских предузећа савезног и републиканског значаја. У индустријализацији и електрификацији земље најкрупнији део задатака пада на наша рударска и индустријска предузећа, због чега је њиховом напретку, оправдано, посвећена највећа пажња.

Изашавши из ратне пустоши наше народне власти посвећују пуну пажњу подизању стандарда радних маса а специјалну бригу људима који својим залагањем остварују и убрзавају изградњу земље. Уредба о Фонду руководства је најбољи доказ за то, јер ће се преко Фонда руководства остварити боља и срећнија будућност наших народа.

У Фонд руководства уплаћује се део планом предвиђене добити чији укупан допринос (уплаћен из редовне добити) износи око 250 динара по сваком раднику или службенику једног предузећа. Од планом предвиђене добити предузеће долази на тај начин што испуњава свој производни план како у погледу количине, тако и у погледу квалитета производње — под условом да трошкови производње не буду већи него што је предвиђено. То практично значи да се у Фонд руководства уплаћује део добити предузећа који је предвиђен планом.

Радни колективи, поред овог редовног доприноса Фонду руководства, имају далеко шире могућности да повећају допринос Фонду на тај начин што могу да остваре натпланску добит предузећа. Ова натпланска добит постиже се савесним радом, усавршавањем процеса производње и пуним залагањем радног колектива да се смање производни трошкови чиме се остварује не само планом предвиђена добит већ и натпланска добит, добит која није предвиђена у плану.

Од натпланске добити предузећа уплаћује се као допринос у Фонд руководства 25% у случају да је пуна цена коштања производа смањена за 10%. Ако је цена коштања смањена за 15% у Фонд руководства иде чистих 50% натпланске добити. Код снижења трошкова за 20% уплаћује се 38% добити, а ако смањење производних трошкова премаша 20% онда у Фонд руководства иде чистих 50% натпланске добити.

Може се догодити и случај да неко предузеће ради са унапред утврђеним планским губитком који долази као резултат несавршености машина или других оправданих разлога, или због државне политике цена. Међутим, то не значи да у Фонд руководства неће бити уплаћивани никакав допринос. Код таквих предузећа у Фонд руководства уплаћиваће се допринос као и код предузећа која већ имају предвиђену планску добит, под условом да трошкови производње таквог предузећа не буду већи него што је то предвиђено планом. То значи да ако плански губитак није већи од предвиђеног планског губитка Фонд руководства имаће свој сталан допринос. Тако је омогућено да и радници оних предузећа која раде са предвиђеним планским губитком имају средства за Фонд руководства. Ако код оваквих предузећа залагањем радних колектива буде постигнута повећана продуктивност и уштеда материјала и буду смањени трошкови производње испод износа планом предвиђених трошкова, тиме ће сама предузећа смањити свој плански губитак, односно остварити натпланску добит од које одређени проценат иде у Фонд руководства.

Надпланска добит код предузећа остварује се повећањем продуктивности, увођењем нових и рационалних метода рада; појачавањем свесне радне дисциплине и избегавањем непотребних задоцњења која изазивају поремећај у производном процесу; правилиним размештањем машина; уштедом материјала; брижљивим чувањем и савесном употребом и припремом алата; прикупљањем отпадака који се могу употребити у другој грани индустрије и многим другим начинима, који повећавају продуктивност и смањују трошкове производње.

Радна продуктивност није никада на истом нивоу. Она под условима рада у нашој

Републици свакодневно расте, захваљујући напорима ударника, новатора, рационализатора и целих радних колектива. Због тога ми можемо са сигурношћу да очекујемо даљи пораст продуктивности рада а самим тим и даље повећавање средстава Фонда руководства.

Повећање продуктивности не сме да се схвати само као повећање количине производње на штету квалитета. Без одржавања и побољшавања квалитета производа не може бити ни речи о успеху, не може се говорити о ма каквом остварењу планске и натпланске добити. Квалитативно лоша производња води директно до губитка, јер се производњом робе слабог квалитета у пропашћује материјал и радно време а самим тим повећавају производни трошкови. Роба лошег квалитета остаје непродана по магацинима а предузећа која су је произвела неће имати нужну обртну средства — што неминовно води до застоја у производњи и до неоправданих губитака. По Уредби о Фонду руководства „предузећа, која имају производне трошкове неоправдано веће од планом предвиђених, губе за односно време право на допринос за Фонд руководства“.

Наша предузећа почела су да врше уплату припадајућег доприноса Фонду руководства од 1 јануара 1947 године када су фондови основани. По Уредби о Фонду руководства и на основу решења претседника Привредног савета у Фонд руководства треба да

се уплати 10% остварене чисте зараде предузећа из 1946 године. На тај ће начин фондови руководства предузећа већ у почетку примене нових уредаба располагати новчаним средствима за остварење циљева којима су намењени.

Средства из Фонда руководства употребље се за награде ударника, новатора, рационализатора и других заслужних радника и службеника предузећа који су допринели побољшању производње. Поред овога из средстава Фонда такође ће се ирпсти средства за подизање стручне спреме радника и службеника предузећа, за изградњу станова, социјалних установа и културних установа радника (облашница, домова, амбуланата, менаџ, клубова, библиотека и читаоница).

Фондом управља директор предузећа који не може бити награђиван из Фонда, исто као ни његови помоћници. Пре доношења одлуке о утршци средстава Фонда, директор је обавезан да се саветује са синдикалном подружницом предузећа, која на те одлуке директора може да стави своје примедбе надлежној управи или дирекцији.

Код земаљских управа и дирекција постоје централни фондови руководства у које предузећа уплаћују 5 од сто износа свога Фонда и који sluже за награђивање директора предузећа, њихових заменика, техничког особља, и сакнхних радника и службеника предузећа.

Богољуб ПОПОВИЋ
пом. мџн. индустрије Србије

ПОВОДОМ АНКЕТЕ О ИЗГРАДЊИ СТАНОВА

Потреба изградње малих станова

Стан је место најдужег свакодневног човековог борава. Неки се чланови породице готово непрекидно, дану и ноћу, задржавају у стању. Мала деца врло мало излазе из стана. Човеку уморном од рада треба место за починак и одмор. За све, а посебно за оне који се највише задржавају у стану, важно је да стан буде сув, светла, зрачан и здрав. Стан мора бити близу места рада и треба да пружи пуни одмор. Треба да буде подесан за учење и читање, за крљење и кување, за спавање и удобан боравак. Од много хиљада станова, може се рећи, ни једна трећина не задовољава ове захтеве станара.

Претстоји почетак изградње нових станбених зграда и насеља. Извршни народни одбор предвиђа и изградњу малих станова. Ми предлажемо још јаче ограничење у градњи већих станова, а повећање броја изградње малих станова. Сигурно је лакше саградити удобан стан на великом простору. Предлажемо да се за сваки стан узме мали простор, да би се добило што више станова. Ти мали станови треба ипак да задрже одлике сувог, светлог, зрачног и здравог стана и стана са шестом удобношћу.

Још не можемо располагати са довољно средстава за градњу станова. Када бисмо и могли осигурати веће кредите, није могуће осигурати сваку количину потребног материјала. Стварна потреба за становима надмашује и средства у новцу и средства у материјалу. Пошто је то тако, потребно је да из истих средстава саградимо што већи број станова.

Уколико се Извршни народни одбор одлучи за повећање броја малих станова, он ће задовољити потребе многих породица. Јер статистика показује да има највећи број малих породица. Без стана су најчешће нове и младе породице. Мали станови одговарају потребама тих породица. Наиме, највећи број тих нових и малих породица и нема ни намештаја за две или три собе, нема ни средстава да то набави, а често нема ни потребе за две или више соба. Тако мали станови, и са те стране задовољавају потребе малих породица.

Мислећи на план градње у Београду, предлажемо да се не граде једнособни станови са решо-кухињом, јер су то стварно станови за самце, а не породични станови. Гарсон-станова и без новоградња има много у Београду. Ако би се

подигла неколико пансион-кваница више би се и боље задовољиле њихове потребе него ли градњом гарсонера.

Предвиђа се изградња трособних станова. И тих, и већих има приличан број у Београду. Чињеница, да на простору трособног стана можемо подићи два једнособна стана, говори против те изградње.

Двособних станова предвиђа се највећи број. Признајемо да то нису велики станови; међутим, и њих треба градити мање него једнособних.

План градње треба да се оријентише на изградњу највећег броја малих породичних станова од једне собе и потпуне кухиње, која може да служи и као просторија за дневни боравак. Свега 40 квадратних метара простора довољно је за те станове. Двособни или трособни станови траже 60, 70, 80 и више квадратних метара простора по стану, тако да, градећи површину од 100.000 квадратних метара, можемо изградити свега 1.050 породичних станова и 450 станова за самце. Изградња малих станова од собе и кухиње на истом простору дала би 2.000 до 2.500 станова, од којих би сваки могао да прими породицу од 3 па и 4 члана.

Објављена статистика показује да у Београду живи 15.000 самаца, 25.000 породица са два, 23.000 са три, 18.000 са четири члана, а свега 16.000 са пет и више чланова породице. Из ове статистике не види се колико великих породица нема стан, али се види, када се одбју самци, да су 48.000, то јест 50 од сто породица савним масе, са два и три члана. Можемо тврдити да су то нове породице, из којих се регрутују масе које немају стан.

Станбене власти не могу често одузети мајој породици веће и велике станове просто зато јер не могу да им дају мали стан. И ту би се померање дошло до бољег коришћења постојећих већих станова за веће породице. Све то доказује оправданост изградње највећег броја једнособних, а мањег броја станова од две и више соба.

Људи знају тешкоће и стрпљиво чекају боље прилике. Када се већ чека на већи стан, лакше је се чекати у једнособном и малом стану, него у шупама, подрумима и баракама. Велики број нових станова сигурно ће спасти знатан број породица од бедног стања.

Драго ШКОРИЋ

Мали ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКИ ЛЕКЦИОН

ПРОШИРЕНА РЕПРОДУКЦИЈА је она у којој се сваке следеће године (или сваког следећег циклуса производње) производи више него претходне. Значи да расте маса производа, па према томе расте и повисује се и животни ниво народа.

Али, треба имати на уму да побољшање живота у вези са проширеном репродукцијом не зависи само од тога да ли се врши проширена репродукција или не, него и од тога у којој се мери она врши и како се врши.

Ако се репродукција шири у већој мери него што расте број становништва онда она увек значи повећање животног положаја. Али ако се она шири само оном брзином којом расте број становништва, онда се животни положај народа може само задржати на ранијој висини. Ако се пак репродукција спорје шири него што расте становништво, природно је да мора да дође до погоршања животног положаја народа јер се и поред тога што је порастао број производа тај број мора да дели на још већи број.

Дакле, ако неки народ хоће себи да осигура привредну самосталност и бољи живот он мора остваривати проширену репродукцију. А услов за то јесте да од своје годишње производње одвоји стално све већу количину средстава за већу производњу у следећој години. То значи — мора вршити акумулацију!

Али, није свеједно ко изводи проширивање производње. Исто оно што је речено за акумулацију, у овом погледу, важи и за проширену репродукцију, јер су акумулација и проширена репродукција две стране једне исте привредне појаве.

КАПИТАЛ. Богатства (средства за производњу, новчане суме и т. сл.) која су приватна својина и употребљавају се за искоришћавање најамне радне снаге, за издвајање вишка вредности из најамног радника — јесу капитал.

Радници лишени средстава за производњу и средстава за живот, да не би умрли од глади, морају да ступе у најам код капиталиста и морају да приме њихове услове запослења. Кад унајме раднике капиталисти их експлоатисају тако што их обавезују да раде 12, 10, 8 часова на дан — већ према томе како је у дотичној земљи уобичајено или законом утврђено. За овај свој рад радници добијају плату (најамнину), која одговара вредности, можда 5—6 радничких сати. Неплаћених 2, 3, 4, 5, 6 сати претстављају извор капиталистичког профита, извор обогатавања капиталиста.

Тако богатства у рукама капиталиста постају капитал.

Сваки капитал најпре постоји у виду новца. Капиталист који располаже новцем купује за ње машине и сировине, унајмљује раднике, ставља их за посао и тако се богати.

Средства којима располаже ситни сопственик и с којима он сам ради, да би одржао себе и своју породицу, и да би, евентуално, увећао свој иметак — нису капитал, јер не sluже за искоришћавање најамног радника.

Исто тако ни средства (рудници, творнице итд.), која су својина народа и од којих приходи иду у корист народа, а не у приватне џепове, — нису капитал.

Да би извесна богатства (средства за производњу, новчане суме итд.) била капитал она морају бити таква приватна својина, било појединачна, било удружења, која sluже за искоришћавање туђе најамног рада, за извлачење из најамног рада добити коју присвајају ти приватни сопственици.

КАПИТАЛИЗАМ је привредни систем, друштвени поредак где влада капиталистичка експлоатација.

ДРЖАВНИ КАПИТАЛИЗАМ — је такав систем у коме држава узима под своју контролу приватно-капиталистичка предузећа, уједињује их и управља њима.

Елементе државног капитализма имамо и у др-

жавној својини капиталистичких држава, где капиталистичка држава, у корист капиталиста, узима на себе градњу, издржавање и управу предузећа, која нису у стању да изграде појединачни капиталисти.

Систем државног капитализма својствен је монополској фази капитализма, када ипине најкрупнијих капиталиста, преко државног апарата, обухватају читаву репродуцију или не, него и од тога у којој се мери она врши и како се врши.

„У капиталистичкој држави државни капитализам значи, да се капитал сматра државом и да се њама контролише у корист буржоазије а против пролетаријата. У пролетерској држави, он постаје користан за радничку класу с циљем да се да отпор још увек јакој буржоазији и да се бори против ње.“ (Лењин).

О државном капитализму могло би се, дакле, говорити само тамо где постоје капиталистичка предузећа која су под контролом државе или су њена својина.

ОРГАНСКИ САСТАВ КАПИТАЛА

ПА је сразмера у којој се неки капитал — према развијености технике — дели на постојани (константни) део, тј. део уложен у куповину средстава за производњу зграда, машинерије, сировине, помоћне материјале итд. и на променљиви (варијабилни) део, тј. део који се улаже у куповину радне снаге (најамнину).

Индустријски капитал увек можемо да видимо овалован у предузећима, фабрикама итд., које раде и производе. Ту имамо зграде, машине, сировине итд. У све то уложен је капитал. Али да би машине радиле и сировине биле прерађене у производ потребан је живи рад, радник. Њему капиталист мора плаћати најамнину. Дакле он мора да дели свој капитал на два дела: на део којим ће купити средства за производњу и на део којим ће платити радну снагу. Колико ће он од свог капитала уложити у куповину средстава, а колико у куповину радне снаге, то не зависи од његове добре воље, него од тога с колико средстава за производњу може да оперише један одређен број радника и колику масу сировина може он да преради, тј. колика је вредност средстава за производњу која отпада на једног радника. — Где се ради на отбичан ручни начин тамо на једног радника отпада мања маса средстава за производњу, па и мања вредност, него ли тамо где се ради с крупним машинама и где радник због тога може да стави у покрет средстава за производњу у далеко већој вредности.

Тако ће у првом случају можда, капитал од 1 милиона моћи да се подели на 500.000 уложених у средстава за производњу и 500.000 уложених у радну снагу, дакле у сразмери један према један. У другом случају ће, можда, 1 милион морати да се дели на 900.000 уложених у средстава за производњу, а само 100.000 уложених у радну снагу, дакле у односу 9 према 1.

Та сразмера дообе капитала на постојани и променљиви, која произлази из техничке савршености производње јесте органски састав капитала. У нашем примеру састав првог, где је сразмера 1 према 1, дакле је нини од састава другог где је сразмера 9 према 1.

ПОСТОЈАНИ (ВОНСТАНТНИ) КАПИТАЛ

КАПИТАЛ је онај део укупног капитала, који се улаже у набавку средстава за производњу. Пошто се у процесу производње вредност средстава за производњу само преноси на производ у оној мери у којој се она троше при производњу, та вредност остаје непромењена, она се у истој величини понавља као део вредности производа. Не мења своју величину. Постојана је.

(Наставак у идњем броју)

ПИСМА УДРУЖЕНИЦИ

ПРИМЕРИ ДОСТОЈНИ ПОХВАЛЕ

Илија Станојевић, лакирски мајстор из Синђелићеве улице број 38, покљонио је Комитету за заштиту народног здравља своју радионицу за лакирање са целокупним уређајем. Радионица се састоји из компресора са електромотором за прскање лака, гуменог прева, два पिштоља за прскање лака, машине за рибане фарбе, пећи за печење лака, тезге и разних других алата. Радионица је одмах предата државној фабрици медицинских инструмената „Сутјеска“, као предузећу општедржавног значаја. То је захтевао сам Илија Станојевић приликом предаје свог поклонка, желећи да његова радионица служи општенародним интересима.

Илија је добар фронтовац, а народноослободилачки борби дао је два сина и две кћери. Примеру Илије Станојевића следно је и Јосип Котри, аутолакирер из Кнез Даниловићеве улице број 39, који је своју радионицу покљонио Извршном народном одбору Београда.

Јосип Котри и Илија Станојевић показали су на делу колико им је стало до подизања индустрије наше народне републике и своју спремност да за интересе народа жртвују и своју личну имовину.

Тугомир МАНИЋ

РАКОВИЦИ ЈЕ ПОТРЕБНА ХИГИЈЕНСКА МЛЕКАРА

Радионици индустријског насеља у Раковици нису престали да припремају отаџбине једног пристојно уређеног млечног ресторана у коме би могли да доручују, не сумњајући у чистоћу производа које купују.

Нешто пре два месеца „20 октобар“ је писао о потреби отварања оваквог ресторана, али нико из предузећа „Грамлек“ није на тај допис обратио пажњу.

Радионици Раковице дочекали би отварање оваквог млечног ресторана с великим здравственом. Међутим, не остаје им ништа друго до чекање и нада да ће „Грамлек“ најзад ипак отворити овакв ресторан.

Сава СТЕВАНОВИЋ

ПОЛЕДИЦА И ПЕШАЦИ

Прочитао сам у новинама наредбу којом се наређује чишћење тротоара од снега и посипање пелелом. Пре неки дан ипако сам улицом и пао. Не својом кривицом, због поведице. Нисам био једини. У зимским данима падање, ломљење руку и ногу по тротоарима редовна је појава.

А они који су били дужни да спрече ове мале, а можда и велике, несрећне случајеве стоје иза прозора својих радњи и смеју се. Ако већ нису извр-

шили оно што им је наређено и ако уживају у призору који им се пружа при посматрању пешака који падају, било би добро и корисно да ту своју забаву и плату.

А. МИЛЕТИЋ

ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ИЗГРАДЊУ РАДНИЧКИХ СТАНОВА

а заједничком састанку свих секретара АФЖ-а Петог рејона једна од главних тачака дневног реда била је анкета о подизању радничких станова.

Развила се жива дискусија у којој су се чули многи корисни предлози. Домаћина Рада Тутуновића изложила је своје мишљење, да у новим станима претпоставља да буде нарочито светло и велико, да би деца у њему, место у кухињи, могла да уче или да се забављају. Вера Томић предлаже да се у великим зградама са заједничким станима предвиди сала за заједничке конференције, а Јубица Поповић да се предвиди и просторија за лечије куќак. Велики број предлога био је да треба градити двособне станове, а сви су се слагали у томе да стан мора да буде светла и просторна.

Д. СТ.

Народни одбори полажу народу рачун о своме раду

Током фебруара месеца појављивале су се по Београду плакате са великим натписом: Народни одбор тог и тог рејона одржаће конференцију грађана на којој ће се поднети извештај о раду Народнoг одбора у 1946 години.

На малим плакатима био је исписан у неколико речи сав дубоки демократизам наше нове власти. Одредбе о изборности свих народних власти, од најнижих до највиших, о праву опозивања и смењивања органа који неправилно раде и обавезу подношења извештаја о раду — златним словима исписао је народ у Уставу и законима.

Пре рата се сматрало да народ не може да учествује у власти, да исправља, критикује — то могу „изабрани“ људи, школовани паметни, једном речју, они који су далеко од простог народа. Висока је то политичка управљати срезом или местом, у то народ не може да се меша.

А сада су народни одбори у Београду поднели извештаје о свом раду на масовним конференцијама и позивали грађане да дођу у што већем броју, како би конструктивном критиком и предлозима помогли у раду народној власти.

У Другом рејону

У Омладинском дому трећег блока насеља Карабурме, код Роспи-ћуприје, сакупио се радан свет да чује од представника свог Народнoг одбора шта је одбор радио у 1946 години. Мала просторија пуна је радника и радница, сељака, жена у марамама.

Одборник је прочитао извештај о раду Народнoг одбора Другог рејона. Изнесени су не само успеси, већ је дат и самокритички осврт на грешке и недостатке. У тишини народ је пажљиво слушао речи одборника.

Најшире масе још увек не учествују као помагачи у раду и у решавању проблема. Још увек код наших грађана није у довољној мери развијен критички дух те зборови и до сада нису давали својом конструктивном критиком оне резултате које је требало да даду. Нарочито на овим зборовима није било предлога и сугестија народним властима за тај рад.

По завршетку читања извештаја претседник Народнoг одбора Другог рејона позива присутне да изнесу своје предлоге критике слободно и отворено.

Најзад се јављају радници и сељаци овог периферног краја. Починју да се нижу питања, предлози, изнесе људи бриге овог краја удаљеног од вароши. О станима, о снабдевању, о оправци путева.

— Наше насеље је усамљено и удаљено од вароши. Треба нам милиција, јер баш никакве чуваре немамо.

— На Роспи-ћуприји треба бар једна сијалина да светли. Мрак је као у тунелу.

— У Зарузи доста је лука пропао и иструлило, а то је лук који је требало да се дели нама. Зашто је тај лук тако дуго стајао и није нам подељен?

— Нека деца су гладна и боса, јер им очеви троше новац у многим кафанама. Ја мислим да треба да се затворе кафане. Многи их има и не треба нам толико.

Сељаци — баштовани изнесе своје бриге. Имају Г-карте. Треба им одећа, алатке, семе, да се власт побрине и помогне им.

Конференција пролази у живом и плодном дискусији.

На крају, претседник Народнoг одбора Другог рејона каже народу:

„Добите свакодневно и показујте на неправилности. Укључите својој власти. Будите упорни када су у питању недостаци и тражите да видите да ли су исправљени. Власт не може побољшати свој рад ако јој народ не помаже. Ја ћу ваше предлоге пренети у одбор.“

Радни људи Карабурме одушевљено су поздравили своје одборнике. Људи се разилазе, живахно дискутујући и прегретајући ток конференције. За све њих је ово догађај у животу који их је још више збли-

жио са влашћу, која је — њихова.

У Седмом рејону

У дворани Дома културе на Сењаку сакупило се око 200 делегата пленума Народнoг фронта Седмог рејона да саслуша извештај о раду Извршнoг народног одбора свога рејона. Делегати са пет насеља као и делегати свих предузећа Седмог рејона пажљиво су саслушали извештај и унели много живости у погледу дискусије. Сваки делегат с озбиљношћу је пратио сумирање успеха у раду Народнoг одбора али истодобно указујући и на пропуштене ствари као и на проблеме који захтевају хитно решавање.

Отпочиње дискусија. Жива, искрена и добронамерна критика рада Народнoг одбора испреплиће се са потребним предлозима. Нижу се предлози... Треба хитно решити питање пијаца, нарочито радничка насеља треба да имају добро снабдевену пијацу. Добрањаци са села прелазе преко Седмог рејона и односе намирнице у центар. Ту треба нешто учинити. Можда појачати задружни сектор у снабдевању.

Други делегат констатује да су задруге уопште слабо радиле, решавале проблеме на дохват. Потребно им је помоћи.

Један радник излаже пропусте станбеног отсека. Испражени станови често остају и дуже времена празни док се друге стране има честих појава бесправног усељавања.

Неки делегати задржавају се на критици упропашћивања народне имовине. Некретнине које потпадају под управу станбених зграда, многе су упропашћене нехатом станара а има и злочиначких појава дожења пећи паркетом. На Чукарици је једна кућа покривена добровољним радом у року од једног дана, а после није даље поправљана и данас је зграда 70% упропашћена.

Даље се нижу предлози: да се на Дедињу отвори дејче обданиште, да се успоставе јевтина саобраћајна средства на путу Топчидер—Раковица, да се у радничким насељима отворе читаонице и књижарске испоставе, да се обрати пажња службеницима рејонског одбора да се пристојније опходе са грађанством.

Потпретседник Народнoг одбора на крају конференције говори да ће ова правилна критика и сугестије послужити Народном одбору при решавању многобројних народних потреба, а усклађујући са објективним материјалним могућностима. Апелује се на свестрану подршку антифашистичких организација у циљу потпуне ликвидације бирократије

У Шестом рејону

И радним људима Маринкове Баре поднео је рачуна о свом раду Народни одбор Шестог рејона. Конференцији присуствује и претседник Извршнoг народног одбора Нинко Петровић и поверљиви одељења рада и здравствених односа. Радне људе је дирнула пажња виших руководилаца.

Пошто је извештај прочитан нижу се предлози и критике. Народу у овом крају требају јавне чесме, млекер и Гранопове продавнице. Такође и саобраћајна средства за везу са центром.

По завршетку ове плодне и живе конференције дуго је радни свет Маринкове Баре разговарао о протеклој конференцији и о присуству претседника ИНО-а.

— Ето, ми кажемо: нас су они заборавили. А ето једини су баш код нас сиротиње и радничтва дошли.

— Е па зато је то народна власт, јер она мора да чује баш из наших уста наше жеље, а не као што је пре било — чују министри и великани кроз туђа и нама неприступачна уста.

Ф. АЋИМОВИЋ

КАДА ЋЕ СЕ ИЗДАТИ НОВИ ТЕЛЕФОНСКИ ИМЕНИК

После ослобођења штампан је, 1945 године, само један телефонски именик за Београд и Земун. Услед многих промена назива и сеобе надлежности, предузећа, школа итд., већ одавно се показала потреба за новим и боље опремљеним имеником.

Дирекција пошта правилно је оценила значај новог именика и већ крајем прошле године било је све припремљено за штампање. Међутим, опет су искрвале објективне тешкоће које су спречиле изажење именика. То је, пре свега, поновна сеоба многих надлежности и реорганизација у њима. Поред тога, национализована предузећа захтевају и промену имена, тако да сакупљање материјала и података треба почети изнова.

Нови телефонски именик разликоваће се у многоме од старог. Стари именик штампан је на слабој хартији и само на два ступа. Нови именик имаће знатно бољу хартију, биће већег формата и штампане се на три ступа са телефонским бројевима избаченим на крају, тако да ће они бити упадљиви и лаки за тражење. Поред имена и презимена или назива издештава, даће се у најкраћим цртама и занимање претплатника.

У ранијем именику велики простор заузимао су многобројна знања и титуле. Сада ће се то набећи, а добијени простор искористиће се за регистрацију претплатника по посебним занимањима. Поред азбучног реда телефонских претплатника, именик ће на крају имати регистар по редном броју телефона.

На самом почетку унеће се тачна упутства за употребу именика и телефона, као и кратак извод из правилника о телефонској служби и телефонској тарифи. На првој страни истаћи ће се најважнији телефони. Испод и изнад текста кроз пео именик штампане се рекламе, појединачни ваљани телефонски бројеви и потребне напомене у вези са телефонским и телеграфском службом.

Као парочиту новину именик ће имати телефонске бројеве из свих места у Србији са Косметом. Уколико дозвољавају објективне могућности овај део одвојиће се хартијом друге боје.

На крају именика биће рекламни део:

Овај именик ускоро ће изаћи из Д. С.

Белсапова математика...

Милошу Вујакићу, службенику ЕПСА, наплатио је „Белсап“ 573,70 дин. за оживљавање једне секире.

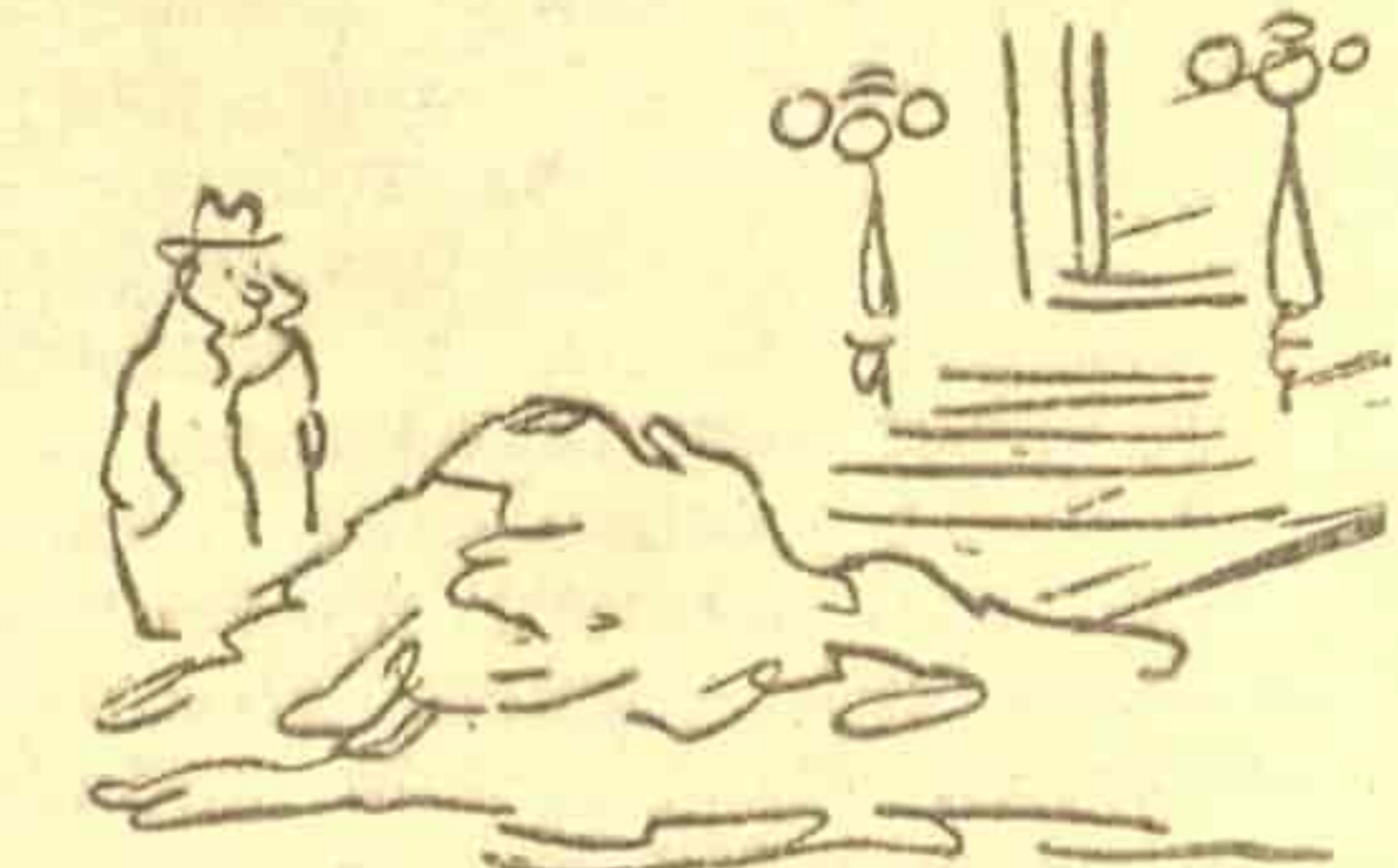

— Шта, дошли сте по плату? Ево обрачуна: оправку секире, девајих колџа, једне шерпе, износи тачно колико и плата, још ми добијемо од вас банку...

Фронтална критика

О београдској чистоћи

Док се праве планови о подизању новог Београда и радикалној поправи старог, догле гомиле шљаке и свакојаког ђубрета постају историјски споменици Београда. Пред зградом Официрског дома још од октобра лежи на сред тротоара гомила шљаке. У Србијанској, Влајковићевој и

Нушићевој улици шљака лежи по пет месеци, затварајући пролаз у онако тесним улицама. Пред „Гранатом“ код Цветнога трга пуних десет дана читав кордон буради чекао је да се неки смилује и склони их од кише и снега. На углу Булевар Црвене армије и Србијанске стоји читава гомила ђубрета. А наш Цветни трг од прљавштине неће моћи никада да процвета.

Било би потребно да се сва ова прљавштина на неки начин очисти, јер је Београд главни град Републике и потребно је да, пре него што се изгради нова репрезентативна насеља, личи бар по својој чистоћи на главни град.

Љуба ИЛИЋ

Како месари зарађују

Ових дана, због поманкања меса, редови пред месарницама које продају коњско месо постају све дужи. Отишао сам и ја да га купим. На пијаци Зелени венац пало ми је у очи да месар при мерењу увек тако вешто подеси да наплати по који динар више. Цене меса су максимирале на 18 динара, али продавац увек дола још једно парче од 5-6 грама и наплати округло 20 динара, изговарајући се да нема ситног новца. Скоро није-

појаву и казне шпекуланте који на овај начин убирају незвољене зараде.

Младен БАЛАБАН

Како се краду књиге из наших библиотека

Пре неки дан добио сам о помену из библиотеке Петог рејона која је дошла на моју адресу. Библиотека тражи да јој се врати књига која је пре дужег времена узета на читање. Књигу је, наводно, подигао ученик Михаило Степановић. Међутим, такав занатски ученик у нашем дворјанству никада није станао. Значи да је онај који је узео књигу на читање дао лажну адресу.

Сигурно је да оваквих случајева има више.

Никола МУШКАТИРОВИЋ

У машинско-дрееерској радионици шамарају ученике

Пре три дана кроз машинско-дрееерску радионицу „Белсапа“ одјекнуо је плусак. То је ученик добио шамар од мајстора.

Батинање занатских ученика је законом забрањено, али шамар је ипак одјекнуо. Примио га је ученик Милан Ждралић од мајстора Видосава Војиновића.

Мајстор Војиновић је поред осталог и повереник подружнице Белсапа. Овакв случај и

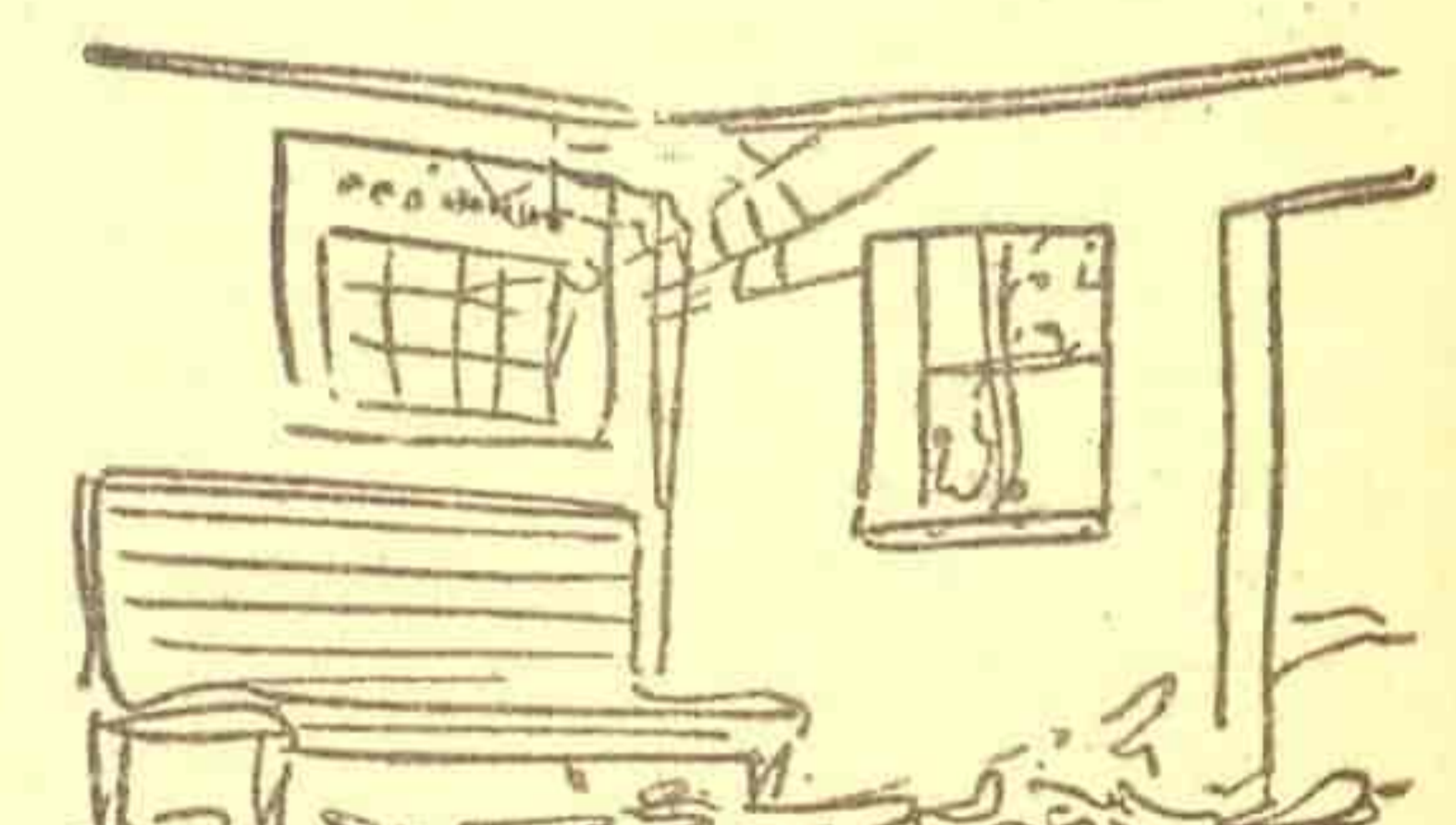

овакво понашање због тога је још за већу осуду.

Лазар ДЕКИЋ

Чекаонице треба да одговарају стварним потребама народа

Железничка чекаоница на станици Топчидер веома је потребна путницима. Међутим, њен данашњи изглед је запањујући. Она је мала, запуштена и нечиста. Ложи се пех која дими. На неким прозорима нема стакла, а врата која воде на перон, немају кљаче. Цела чекаоница је запуштена.

тако да се одмах види да о њој нико не води рачуна.

У таквој чекаоници путник не може ни да се одмори, ни ти да се огреје, нити да се не умрља. Младомир БОЈОВИЋ

Расипање времена

Пре неколико дана отишао сам у Народни одбор Четвртог рејона, у Отсек за снабдевање, да извадим наикнадно карте за своје домаћинство. Пред шалтером је стајало у реду око 20 људи. Сви су они заниткивали један другог шта је све потребно да би се добиле карте за снабдевање и К-карте за домаћинство, али нико није знао да одговорно. То обавештење је једино могло дати чиновник на шалтеру.

Мислим да би се ово наше чекање могло да скрати, и да бисмо могли да уштедимо своје време које нам је потребно за друге послове, да је испред шалтера стајала табла на којој би било исписано шта је све потребно за вађење карти за снабдевање.

Ана ГЛУШАЦ

Различите цене по козметичким радњама

Пролазио сам Кнез Михаиловом улицом и случајно сам приметио по изложима козметичких радњи цену на изложеном крему за децу. У једној радњи та крема се продавала по 17 динара. Иста крема у суседној радњи кошта 18 динара, у трећој кошта 32 динара, у четвртој 22.

Све ово кретање цена може да се прати на кратком растојању: у Кнез Михаиловој улици од броја 2 до броја 34.

Нисам стручњак, али сам мишљења да ова разлика у ценама козметичких препарата исте врсте није нормална. То исто важи и за све остале козметичке производе.

У државним радњама витамин-крем „Форју“ продаје се по 29 динара кутија, у приватним по 35 до 40, а често и више динара.

Оваква неуједначеност цена не сме да постоји и била би дужност органа отсека за цене да контролишу ову нездраву

ПРИПРЕМЕ ЗА ВЕЛИКЕ РАДОВЕ НА ПРУЗИ ШАМАЦ—САРАЈЕВО.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу

Више уредности у репрезентативним локалима

Већ више пута су преко штампе критиковане рјаве јавне посетилаци наших репрезентативних локала.

Многи гости, посетиоци ресторана „Москве“ не користе се гардеробом која постоји на улазу у локал, него стављају своје напуге преко столова и столица.

Било би потребно, да би што већи број посетилаца могао да буде услужен, да управа „Москве“ забрани заузимање столица напугима.

Бранко Гудунски

Организовање шоферских курсева за грађане

Данас су шофери веома потребни, а са развојем наше привреде осећање се стално недостатка шоферских кадрова, ако се они не буду благовремено припремали.

Текстил за децу потребно је продавати у посебним магацинима

На деце карте за индустријске производе добијају се с времена на време извесне количине текстилне робе.

Да би се овакве појаве избегле, било би веома корисно да се отворе у разним деловима града продавнице, које би продавале искључиво текстилну робу за децу.

у оне деце магацине који су им најближи, избегли би се редови, а децо из разних крајева града била би правилно снабдевана текстилом.

Избегавајмо пљување по улицама

Велики број грађана данас болује од туберкулозе. Народне власти предузимају све мере да се спречи на пут ширењу ове социјалне болести.

Туберкулоза се најлакше преноси преко испљувка. Преко испљувка се такође преноси и низ других болести. Међутим, вештина нашег света просто је уобичајила да пљује свуда око себе.

Масама треба најзад скренути пажњу да је ова навика штетна и треба на неки начин

почети најоштрију пропаганду на сузбијању овог ружног обичаја, који треба коначно искоренити.

Са наших скупова, из масовних организација, такође треба да отпочне широка кампања против ове ружне, штетне и некултурне навике.

Др. Ј. КОСАНОВИЋ

Отварање хигијенских ресторана у близини железничке станице

На Тргу братства и јединства код железничке станице на раздаљини од 200 метара налази се 29 крчми, бифеа или кафана.

игде у Југославији постоји на тако малом простору толики број кафана и крчми, које су све одреда, изузимајући Задружни ресторан, тако нехигијенске да претстављају право ругло и срамоту.

Како већ у близини Железничке станице постоји потреба за ресторанима у којима ће путници моћи да се одморе и нахране, било би потребно да се отвори већи број задружних ресторана, а остале нехигијенске ђумезе треба затворити.

Међутим, на целом тргу нема ни једне млекаре у којој би путници могли да купе млечне производе. Поред задружних ресторана, потребно је да се на Тргу братства и јединства отворе млекаре и продавнице На-ма у којима би путници могли да се снабдеју ситницама које су им потребне за пут.

Стеван В. МИЛИЋ

ЋУБРЕ У ИЗЛОГУ

Мидраг Стаменковић, трговац, кажњен је конфискацијом имовине због продавања контролисаних артикала по црноберзијанским ценама.

Међутим, иако је радња ликвидирана и сва роба изнешена, локал је у потпуном нареду и непочишћен. Поред свега тога у излогу се налази велика гомила ђубрета коју с времена на време провирују, а по неки пут се и слободна штају, мишеви и пацови.

Мислим да би надлежни требало да поведу о овоме рачуна како би се и ова ружна слика у једној од најпрометнијих улица Београда, отклонила.

Милан БУДИМИРОВИЋ

Кројачки курс АФЖ-а Другог рејона

Насеље Палилула из Другог рејона образовало је још прошле године за чланове АФЖ-а кројачки курс.

Други тежај отпочео је првог децембра 1946, а завршен је 14 фебруара 1947 године. Тежај су похађале 62 ученице, од којих су њих 45 добиле дипломе, положили испит.

Трећи тежај отпочео 28 фебруара и трајаће такође два месеца. Примеру АФЖ-а Другог рејона треба да следе и жене осталих рејона, организујући такође кројачке курсеве.

Јелсавета БУРЧИЋ

Београдска омладина се спрема за одлазак на Омладинску пругу

На основу одлуке Главног одбора Народне омладине Србије, београдска омладина, укључујући ту и студентску омладину, треба да да 34 радне бригаде са укупно 8.500 омладинаца и омладинки за изградњу омладинске пруге Шамац—Сарајево.

Пред београдске омладинске организације сада су се поставили, као најбитнији задаци, организација и припрема бригада које ће ићи на изградњу пруге. Ови задаци свакако нису мали и за њихово извршење треба уложити пуно труда и озбиљности.

У току ових месеци агитаци-

дала је за Омладинску пругу и Посавски канал 19 радних бригада, са укупно 4.800 омладинаца и омладинки. Узевши у обзир да ове године из Београда треба испратити скоро два пута већи број потпуно опремљених бригада и омладинца, добиће се јасна слика о тежини организације и припреме ових бригада.

На Градској конференцији Народне омладине, одржаној 2 фебруара ове године, Градски одбор нарочито је претресао ово питање. Као непосредни задатак рејонских одбора, Градски одбор поставио је да се до 15 марта имају формирати штабови бригада. Већ 1 маја бригада ће узети учешћа на дефилеу.

Рад омладинских организација засада се ограничио, углавном, на агитацију и популаризацију Омладинске пруге.

ја се мора тако широко поставити да се са значајем пруге упознају не само омладинци већ и сви чланови Фронта, АФЖ-а, Синдиката, једном речју сви грађани Београда. Агитација је већ почела да се спроводи.

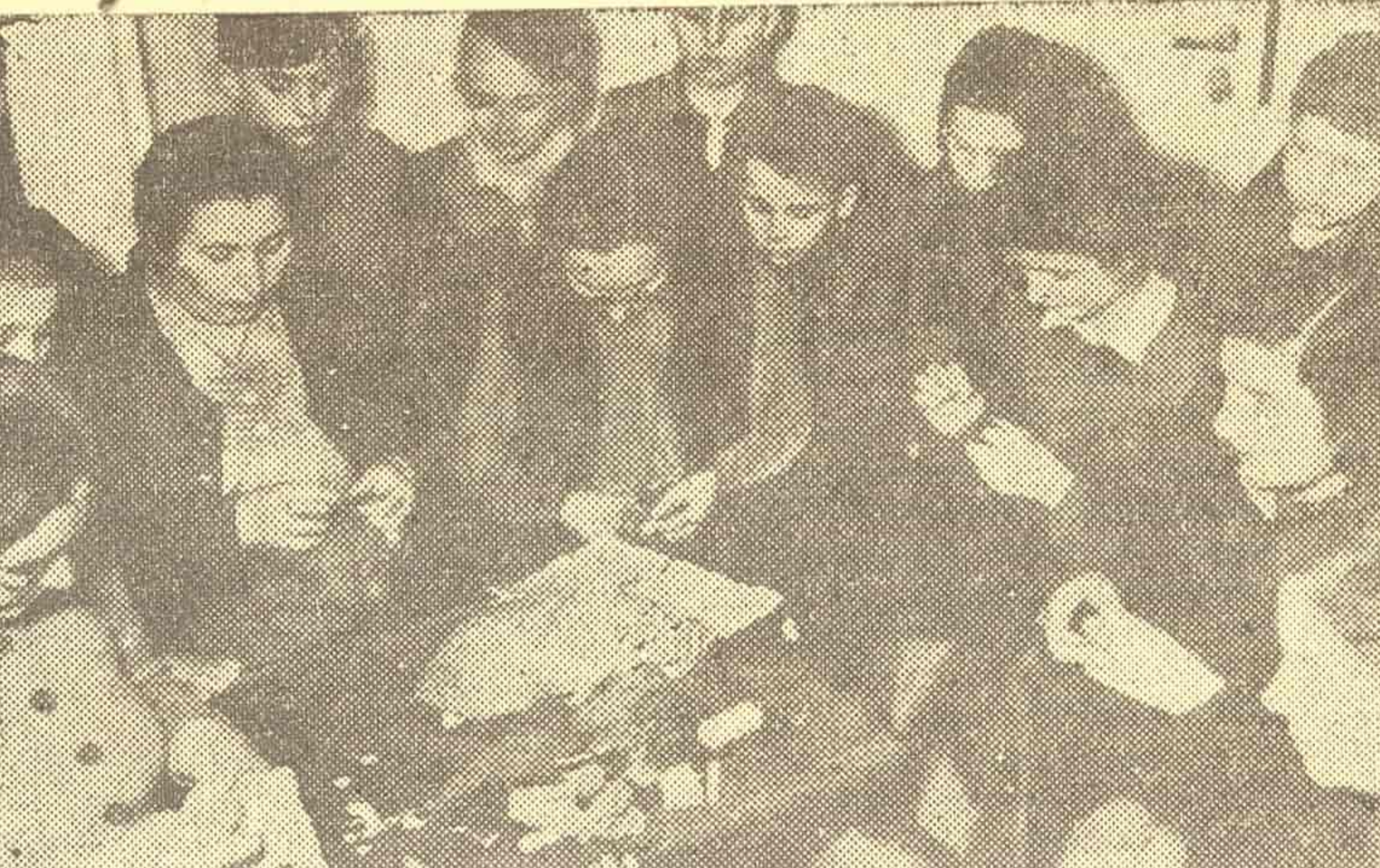
И Народна студентска омладина отпочела је са припремама за организацију и опрему радних бригада које ће ићи на Омладинску пругу. Универзитетски одбор већ је саставио глобални план по коме ће се вршити све ове припреме. До 20 фебруара формираће се одбори за радне акције. После тога почеће се са агитацијом, која треба да буде непрестано у порасту. Петнаестог марта, по завршетку уписа већег дела студената, образоваће се штабови бригада, команде чета и спровести целокупна организација бригада.

Средњошколска омладина, због распуста, засада још није почела са припремама.

Са своје стране, и радничка омладина врши припреме за Омладинску пругу. Свакога дана по појединим предузећима омладина даје обавезе да ће добровољним, прековременим радом изградити понеку алатку која ће на пруги њиховим друговима добро користити.

Велику помоћ у остварењу задатака око организације и припреме бригада треба да пруже све наше масовне организације. Њихов је задатак да помогну омладинским организацијама у опремању бригада. Прошле године све ове организације огромно су допринеле својом помоћи. Нарочито треба истати помоћ коју је дао Антифашистички фронт жена.

„БАНО, ЗАКРПИ МИ КАПУТ!“

Жене Четвртог рејона на раду у Дому „Саша и Тамара“

Мали зајупурени Миле испружио је леву руку, напанично стуб на капији и кратким наглим трајањем из леве руке избацио је добро стиснуту грудлу. У лаганом, лучном лету грудва је прошла крај стуба и изгубила се у снежном намету на улици.

— Ух, промашио сам — рекао је за себе и окренувши се, нагло је утрчао у велику зграду Дома „Саша и Тамара“.

Катина Беланов, стара 60 година, погледала је испод дебелих наочара, и, уданувши коначу у иглу, узела је капут. Изборане руке брзо су се кретале.

Поред ње, кроз гомилу лечана и

левојчица, једва су се назирале жене које су исто тако брзим и вештим покретима руку зашивале подеротине. У углу крај врата неколико њих тихим гласом певају борбене, партизанске песме.

Четрдесет и шест жена из Првог и Другог насеља Четвртог рејона дошле су по мразу и кошавама чак до Делића у Дом „Саша и Тамара“ после свог домаћег или канцеларског рада, помогну, крпећи одела и капуте, дења која су остала без родитеља. Овакве акције АФЖ-а Првог и Другог насеља Четвртог рејона врше се кадгод је потребно да се леци нешто помогне. А леци је тако често потребно помоћи...

До 6 часова увече кроз руке ових вредних жена пролазили су многобројни мали капуту, џемпера, панталоне, хаљине итд.

У суботу, 15 овог месеца, одржана је омладинска конференција у Седмом рејону. На конференцији се видело да је свест о значају Омладинске пруге продрила дубоко у масу. Претставници масовних организација и Синдиката узели су конкретне обавезе шта ће која организација учинити за Омладинску пругу. Актив и Синдикална подружница „Југоштампе“ обавезали су се да ће изградити штампане формуларе добровољним радом у вредности око један милион динара.

Индустријска школа у Раковици обавезала се да ће цела отићи на пругу. Радници Бродоградилшта израдиће 10 ручних колица својој рејонској бригади. Синдикална подружница обавезале су се да ће све оне задатке, које пруга ставља пред њихова предузећа, на време извршити. Извештај о обавезама извршиће се добровољним прековременим радом.

На иницијативу рејонског одбора Народне омладине, омладина Шестог рејона објавила је такмичење омладини града Светозарева. Такмичење обухвата и припреме за изградњу Омладинске пруге Шамац—Сарајево. Тако је VII мушка гимназија дала обавезу да ће на Омладинску пругу послати радну бригаду од 300 ученика.

У недељу, 16 овог месеца, омладина Петог рејона одржала је велику конференцију за избор делегата за други Конгрес Народне омладине Србије. Претседник рејонског одбора Сретен Јелсавчић поднео је реферат о раду и залагањима који се постављају пред омладину, задржавајући се нарочито на питању припрема за одлазак на Омладинску пругу. Пети рејон даће 600 омладинаца, на шта су се обавезале основне организације, које треба потпуно опремити.

Пре неколико дана кћив Народне омладине Средњо-техничке школе примио је обавезу да за изградњу Омладинске пруге Шамац—Сарајево да три радне бригаде са укупно 850 брата. Две бригаде од по 300 омладинаца ићи ће на пругу омахом по завршетку школске године. Једна, стручна бригада, састављена од 250 ученика 4. године, ставиће се на располагање Министарству индустрије.

ПРЕД ПРОСЛАВУ ПРАЗНИКА ЖЕНА

Активност београдских жена пред 8 март

пњи Софија, шпулкерка и Ђурчић Евица, шпулкерка исте фабрике обрађују се другарицама фабрике „Октобарска слобода“ и заказују им такмичење од 1-Ш до 8-Ш-47. Колесар Марија, шпулкерка такође жели да осети свечаност овог дана у такмичењу и позива другарицу из фабрике чарапа „Пинкасе“ на осмодневно такмичење. Остале другарице ударнице истог предузећа обратиле су се другарицама које раде у фабрикама чарапа других места и позвале их

да време од 1-Ш до 8-Ш-47 проведу у такмичењу. Тако је Бојана Вујовић, штрикерка заказала такмичење једној другарици из фабрике чарапа у Сенти, а другарице Неда и Смиља и Јосимић Видосава такмиче се са другарицама са Умке. Вера Гајић која ради деље чарапе обраћа се радницама фабрике „Вукица Митровић“ из Апатина и позива једну од њих на такмичење. Радницама фабрике „Ла Пасоварија“ упутале су позив на такмичење следеће наше у-

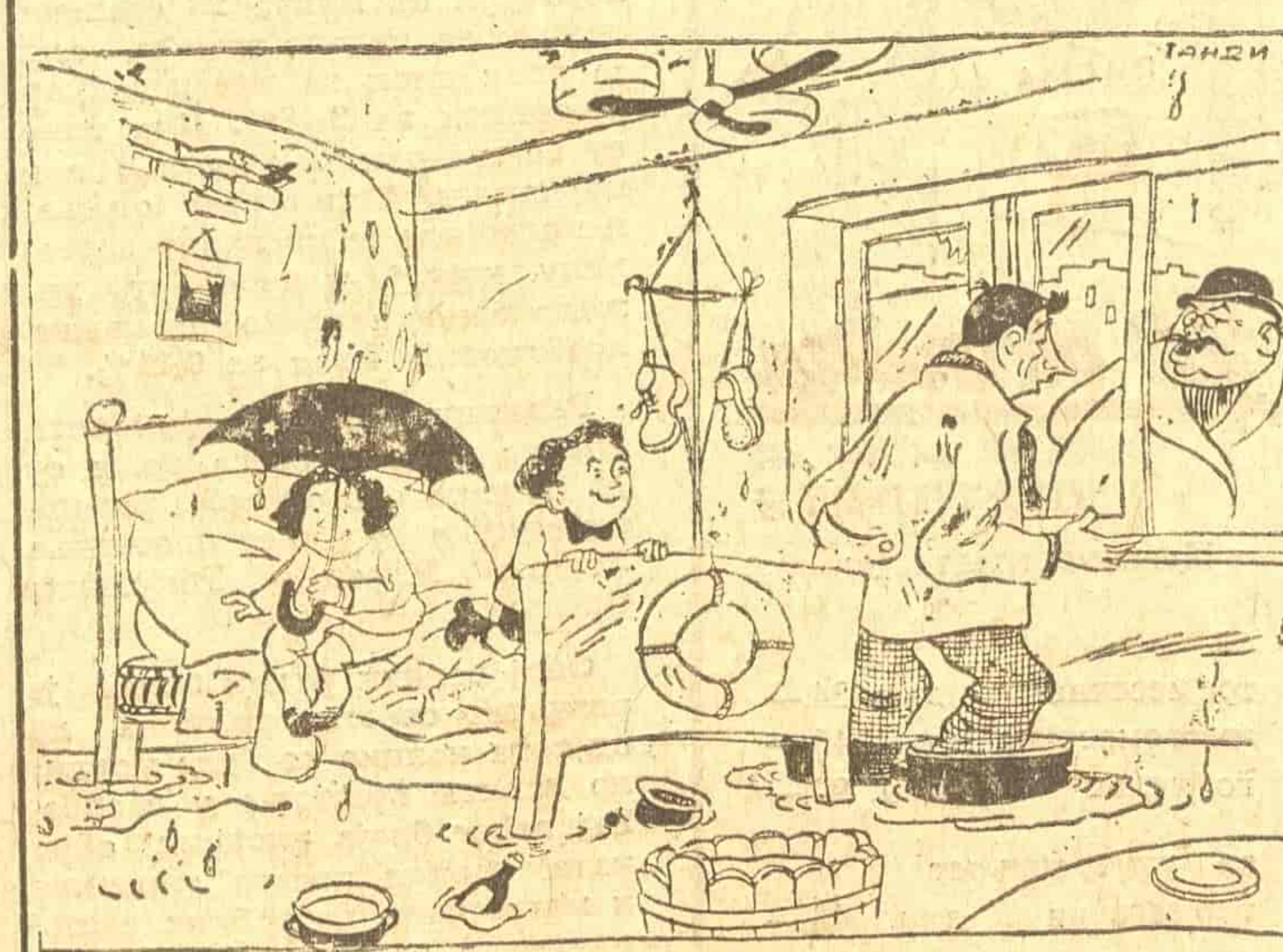
дарнице: Матилда Барух, кетлерка, Косић Аниша, штрикерка мушких чарапа и Стојановић Аиша, штрикерка мушких чарапа.

Жене Петог рејона прихватиши одлуку да што свечаније прославе овогодишњи празник жена 8 март одлучиле су да до тог времена изврше низ обавеза. Обавезе нису примљене само зато да би се увеличао празник жена, већ да би се истовремено дао и допринес обнови и изградњи земље.

Према примљеним обавезама жене ће до 8 марта обавити чишћење свих улица свога рејона, поскидаће све старе плакате и пароле, опраће све прозоре на зградама и улазе на радним стеништима. Поред тога, спровести кампању да обухвате што већи број исписмених жена свога рејона алфаветским тежајевима. На састанцима жена у читалачким групама прорађиваће материјал који је везан за 8 март. По установама и предузећима, где ради већи број жена, биће одржана и посебна предавања о значају дана жена и о његовом историјату.

У овом такмичењу узеше учешћа све активисткиње АФЖ-а и Народни фронт, које ће поред примљених обавеза извршити и низ других радова.

Зна он своје...

— Аман газдо поправљај ове цеви! — Море, какво поправљање, нисам ја правно кућу да тропшим паре на њу, него да зарађујем!

ШТО ШИРЕ ПОПУЛАРИСАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ПРОПИСА

ПРВОМАЈСКО-ТАКМИЧЕЊЕ 1947 Г. У БЕОГРАДУ

Како радници Београда

примају и схватају привредне уредбе наше Владе

Миодраг Благојевић, електро-заваривач

Девог јануара ове године у 22 часа увече, отпочеле су прве емисије саопштења Привредног савета владе ФНРЈ. Наша земља припрема се да пређе на планску привреду у 1947 години. Уредбе је требало хитно спровести у дело, без одлагања. Саопштења су давала упутства и одређивала рокове. Најближи задаци одређују се путем радија, не више актом и преписком. Бирографија је дошао крај — не може више акт лежати у фијоци.

У предузећима грозничаво су се бацили на рад људи ши-

све оне прописују што ће за нас раднике бити све боље. Знате, ја сам се и пре осећао као власник предузећа, али откад су нам објашњене уредбе, ја се још више осећао власником предузећа у коме радим. Ако уштедим материјал — уштедео сам га као да је мој. Водим борбу да се штеди и чува материјал... Треба стално побољшавати производњу. Када сам створио свој патент, нисам га стварао, да вам искрено кажем, за награду, за популарност, већ за све нас раднике... План смо добили, продискутовали, сваки зна шта треба да ради. А то много значи.

Радници у трикотажи „Дунав“ већ су дискутовали и о томе шта ће све створити од Фонда руководства.

Десанка Манић, ради на флаш-штрикерају. Ударница је и каже да неће попустити ни у овом такмичењу.

— У нашем предузећу већ се предвиђа да се овога пролећа изграде децејне јасле поред фабрике. Из Фонда ће се задати и станови, јер да би се радници развијали, треба да добро живи и тада ће и културно да се подиже. Знам да ћемо много чега више имати и да уредбе осигуравају нама радницима бољи живот. Ми желимо, на пример, да оснујемо женску библијстичку секцију. Имамо уопште много жеља, које се данас свакако могу остварити. А све то зависи од нас радника, како ћемо радити.

Јага Јерковић, кројачица у трикотажи, искоришћује све отпатке који су се раније слали „Отпаду“ и прави за децу чепере и капе.

— Ето, већ искоришћавање отпадака иде за наплатску добит. А то значи и за Фонд. Ми бисмо хтели и библиотеку

Десанка Манић, штрикерка трикотаже „Дунав“

ром наше земље. Било је потребно велико преуређење, да би се предузећа и фабрике припремиле да плански производе. Управе предузећа и административно особље напорним радом труде се да спроведу уредбе у живот брзо, тачно и правилно.

Испунити задатке у одређеном року, проучити уредбе, то је тежња свих предузећа. Остварити уредбе не значи само применити их у канцеларијама предузећа. Оне траже и велики пожртвовани рад радничке класе, залагање на извршењу и премашењу плана у свом предузећу. Упознати радници са уредбама значи обезбедити спровођење њихово у живот.

У Бродоградилшту на Чукарици ради скроман и вредан радник, електро-заваривач Миодраг Благојевић. Говори како је схватио уредбе и он, а и његови другови.

— Ми смо изучавали уредбе по читалачким групама. Фонд руководства значајно много за нас раднике. А то треба остварити... Осећамо ми радници да ће нам бити боље уколико будемо више радили, и кад се плански производе. Имамо норму, имамо план производње за ову годину и само треба прегнути свим силама на посао да бисмо га испунили и премашили, а онда ће се најбоље остварити све што предвиђају уредбе.

Машински столар Драгомир Радојевић је рационализатор у свом одељењу. Од хуке машина једва му се чују речи које изговара.

— О уредбама, ето, не знам много да кажем. Ту ми је у срцу. Осећам ја и разумем да

Драгомир Радојевић, мајстор на Бродоградилшту Чукарица

и станове, и много шта друго. А за то треба запети, па пројектовати што више. И биће Фонд већи. Треба створити што више и зато да буде што више робе за наш народ.

У фабрици штофова „Октобарска слобода“, на сточићу одељења влчаче и предioniце, стоји мала педуља: „Пажања! У седмој погонској недељи повисили смо продукцију наше предioniце у односу на шесту недељу и то: плус 20,77% у канурама, плус 19,90% у килограмима“.

Код своје машине пажљиво ради Јован Кривокућа.

— Ми смо се и досада међусобно помагали, да ни једном другу машина не стоји. Откад је објашњена уредба о Фонду, у нашем одељењу појачана је та узајамна помоћ. Ми имамо учешћа у добити. Фонд иде у корист радника, а пре је све узимао газда. Осетили смо то ми радници добро на својим лењима и знамо и осећамо шта значе ове уредбе. Сваки од нас треба да мисли на свој посао, као да ради за себе. И да штеди материјал... Да ли ћемо имати фонд? То не треба ни питати. Гледаћемо да буде што већи.

Радити више, штедети материјал, сматрати рад у предузећу као рад за себе, повећања продуктивности рада — ове

Организација такмичења у првој години планске производње

Назалимо се у другом месецу првомајског такмичења. Такмичење у овим првим месецима битно се разликује од прошлогодишњег првомајског и новембарског такмичења.

Тежиште рада у новембарском такмичењу било је да се уведу свуда радне норме. Разумљиво је да без правилних норми није било ни правилног награђивања, а такмичење није могло правилно да се одвија. Око увођења радних норми правиле су се грешке. У већини случајева норме нису биле реалне. С друге стране, управе појединих предузећа нису се трудили да уведу радне норме, већ су то обично препуштале синдикалним подружницама, не знајући да је управа предузећа дужна да уводи норме на сваком радном месту, где је то могуће увести. Синдикалне подружнице преко својих комисија за тарифна питања и такмичење такође су биле дужне, али то није био увек случај, да захтевају и помогну управама предузећа око увођења радних норми. Било је грешака и око проглашавања ударника, као и око њиховог награђивања. Није се водило рачуна о новаторима (проналазачима). Није био редак случај да су се неким новаторима давале врло мале награде на пример по 1.000—

2.000 динара, иако су они својим проналаском повећали производњу на 50—100 и 200% и уштедели стотине и стотине хиљада динара својим проналаском. Такође у новембарском такмичењу није се водило довољно рачуна о евиденцији такмичења Управе предузећа нису имале организовану статистику, нису znale стварно кретање производње. Сви ти недостаци кочили су правилно развијање такмичења, иако су воља и елан радника били на висини.

Истина је да наши синдикални форуми нису давали довољно помоћ подружницама по предузећима у организовању такмичења.

Историска одлука IV пленума Централног одбора синдикала направила је преокрет у даљем раду. У овим предузећима где су се правилно примениле одлуке IV пленума и такмичење се правилно одвијало. Ма да су синдикалне организације отргнале многе грешке, има још низ грешака које се појављују у предузећима и у овим првим месецима првомајског такмичења.

Илустрације ради, навешћу како је организовано такмичење у металном предузећу „Пролетер“.

У овом предузећу радни полет је на висини; у децембру и јануару знатно је превазишан производни план. Међутим, организација такмичења је неправилно постављена, јер такмичењем руководи управа предузећа. На састанку управног одбора подружнице управник је поставио план такмичења који је подружница без коментарисања примила. Истовремено, управник предузећа је закључио уговор о такмичењу са предузећем „Металија“ из Суботинице. Све се ово радило без претходног знања и упознавања радника, на почетку такмичења план се једностранно прочитао на конференцији, без детаљног упознавања радника и без да је план прављен одоздо. У њиховом плану такмичења нигде се не види да има појединачних обавеза, нису уведен прелазне заставнице путем чега би се радни елан повећао. Управа предузећа није организовала, што је њена дужност, статистичку службу, и тако нема евиденцију производње, а такмичарска комисија нема податке о успесима рада.

Из овога се види да није разграничена дужност између управе предузећа и управе подружнице. Управник предузећа правилније би учинио да је водио више рачуна око организације производње, да је раднике упознао са производним планом, да за сваки рад буде одређена правилна норма, да је организовао службу евиденције из које би се видели успеси рада итд.

Управни одбор подружнице требало је да направи план такмичења и да руководи истим. Такмичењем је дужна да руководи и организација синдикалне организације, а организацију производње и евиденцију дужна је да води управа предузећа. Да би синдикална организација правилно спровела такмичење треба да добије од управе предузећа производни план, како би се упознала са истим. С планом производње треба упознати сваког радника у свим одељењима, и то са оним делом који се односи на то одељење, па кад се радници добро упозна-

ју с производним планом, онда на основу плана производње свако одељење као и појединци давају конкретне обавезе. На основу тих обавеза такмичарска комисија при управном одбору подружнице створа план такмичења.

То уствари треба организова-ти тако да такмичарске комисије пододбора, односно подружница у заједници са подреником синдикалне групе, треба да узимају обавезе и припремају једног по једног радника у синдикалној групи. Када су узели обавезе и припремили сваког појединца, онда треба сазвати састанак синдикалне групе да заједнички размотри обавезе сваког појединца и заједнички план такмичења те радне, односно синдикалне групе. Када су тако израђени и припремљени планови појединца и група, на основу тога треба да се ради план одељења односно предузећа. После израде целога плана може да се сазове општа конференција, која тада има више манифестациони карактер. На њој могу појединци или групе изазвати обавезама других још увек да допуне свој план. Подружница је дужна да уведе прелазне заставнице, које ће се додељивати одељењу које је постигло најбоље резултате у протеклом месецу, а може да се уведе и прелазна заставница, која ће се додељити недељно најбољој групи такмичара, а такође треба да уведе заставницу која ће се додељивати сваки дан најбољем раднику, која треба да стоји истакнута на његовој машини. Управа предузећа, уз помоћ свог техничког особља и уз помоћ синдикалног чланства, развијаће производни план на месец и дане, за свако одељење и за сваког радника.

Општа је појава код предузећа да немају добро организовану статистику, а без организоване статистике и без свакидневне познавања како се производња креће не може се такмичење правилно развијати и постигнати. Иако је путем конференција и штампе укључивано да треба такмичење популаризовати, ипак у већим случајевима, по нашим предузећима нема ни парола о такмичењу, нити се слике ударника и новатора могу видети у предузећима. Неправилно се односно према ударницима, што њихове слике не истичемо на видним местима. О овоме треба да воде рачуна другови који су у подружници за дужни по културно-просветном раду.

Треба једном да смо начисто: 1) Такмичење се може даље развијати, ако се искористи сва иницијатива и радни елан одоздо — елан сваког појединца; 2) такмичење (постигнути резултати) морају дневно да се евидентирају, објављују, и то баш сваком такмичару да буду познати да се на основу тога постижу још већи резултати; 3) о ударницима треба водити рачуна: да истог дана, када буду проглашени за ударнике, добију ударничку легитимацију и карту за снабдевање. Ударнике треба популаризовати и давати им дужно поштовање и новчане награде из Фонда руководства; 4) без правилно постављених норми и жордног рада и без правилног награђивања и плаћања неће такмичење моћи правилно да се развија.

Данило МАСЛЕША

Обавезе омладине Београда у такмичењу за Други конгрес

Пленум Главног одбора Народне омладине Србије, који је одржан 24 јануара, између осталог, упутио је и прогласио свим омладинским организацијама у Републици на међусобно такмичење за Други конгрес. Пленум је установио и прелазну заставницу, која ће се додељити срезу, односно рејону, који из овог такмичења изађе као најбољи.

Ово такмичење није посебно. Оно се никако не издваја из првомајског, већ је напротив укључено у првомајско такмичење. За ово такмичење, из обавеза првомајског такмичења извучене су само конкретније обавезе које се односе на омладину.

У такмичењу за Други конгрес нарочита пажња посвећена је производњи, побољшању квалитета и уштеди материјала. Посебно је предвиђено стручно усавршавање, које ће се постићи преко стручних кружока формирањем већ у готово свим предузећима. У оквир обавеза улазе и припреме за Омладинску пругу. По предузећима оне се односе само на израду алата и материјала потребних за Пругу, пошто радничка омладина неће моћи да напусти своја предузећа.

Средњошколска омладина такмичиће се у побољшању успеха, како би се на крају школске године имало што мање ученика са slabим оценама. На Омладинску пругу неће моћи да иду они омладинци који су показали slab успех, макар из једног предмета.

Рејонске омладинске организације узеле су обавезе и по њима ће се такмичити са другим омладинским организацијама у Србији. Тако је омладина

Првог рејона заказала такмичење Првом рејону Загреб, Новом Саду, Крагујевцу и Трећем рејону Београда. Други рејон такмичиће се са Лесковцем, Трећи са Нишом, Четврти са Петим рејоном Београда и Титовом Ужичем, Пети са Ваљевом, Шести са Светозаревом, Седми са Борским рудником, а Земун са Чачком и Петим рејоном Београда.

У овом такмичењу, поред обавеза појединих омладинца да ће свакодневно пребацивати норму, појединци су заказали такмичење појединцима, групама, а предузећа предузећу. Тако је омладина железничког чвора у Београду заказала такмичење омладинцима железничког чвора у Нишу.

Поред овога, омладина ће се такмичити по културно-просветном раду и физкултури.

У току овога такмичења не сме да буде ни једне основне омладинске организације у Београду, било по предузећима, средњим школама или школама за ученике у привреди које се неће укључити и примити обавезе за ово ново такмичење.

РАДНИ КОЛЕКТИВ БРОДОГРАДИЛИШТА НА ЧУКАРИЦИ ПРЕБАЦИО ЈЕ ПРОИЗВОДНИ ПЛАН У ЈАНУАРУ МЕСЕЦУ ЗА 2,48%

Почетком године радни колектив Бродоградилшта на Чукарици приступио је планској производњи, примивши обавезу да добијени план испуни и премашу.

Иако је у јануару хладноћа била веома велика, а рад се о бавао углавном на отвореном простору, на пловним објектима извученом на суво, раднике Бродоградилшта није то спречило да испуне своју обавезу. Руче су се често на температури од минус 20 степени лепиле за ледено гвожђе, али је ипак план за месец јануар премашен за 2,48%. При томе су се такмичила одељења, а и појединци. Тапетарско одељење освојило је прелазну заставницу, коју је у децембру држало бродо-ковачко одељење, пребацивши план за 9,11%.

Радници Бродоградилшта упркос зиме и снега дали су 13 јануара све од себе, радели ударнички у част доношења Устава Народне Републике Србије.

Овај велики радни полет је резултат свести радника да од тога колико се буде урадило зависи пуштање у саобраћај већег броја пловних објеката, зависно превоз сировина и материјала потребних нашој привреди за извршење производног плана и за што брже остварење индустријализације и електрификације земље.

20 октобар

ПРИМА ПРЕТПЛАТУ

Цена претплате је:

за тромесечна	дин. 24.—
шестомесечна	дин. 45.—
годишња	дин. 90.—
за унутрашњост	
тримесечна	дин. 48.—
шестомесечна	дин. 90.—
годишња	дин. 180.—

Рабош-књиговође

Металска предузећа „Бранко Ђокић“ и „Миленко Марковић“, немају уопште књиговодства „Глас“

— Па где вам је књиговодство?
— Ево га, брате!

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

Седми рејон

још није извршио припреме за акцију прскања воћа

По други пут у току ове зиме почавља се да Седми рејон није извршио никакве припреме за акцију прскања воћа против штитасте ваши. Док су поједини рејони већ обавили поједине радове: орезивање, разгртање стабала етд., Седми, Трећи и Четврти рејон нису до данас ни формирали бригаде. Помињати ваажност ове акције значи потсећати људе који имају више воћа него осталих шест рејона да је заиста првенствено њихова дужност да се спречи ширење штитасте ваши која је пренета из северних крајева у нашу земљу.

Колико су скватили значај воћарства, види се и по самом попису стабала у свом рејону. Они су у статистици дали између осталог овакве податке: У Седмом рејону има седам стабала лешника (а има их сигурно десет пута више). Од јужног до северног краја (а свакако да има пет пута више).

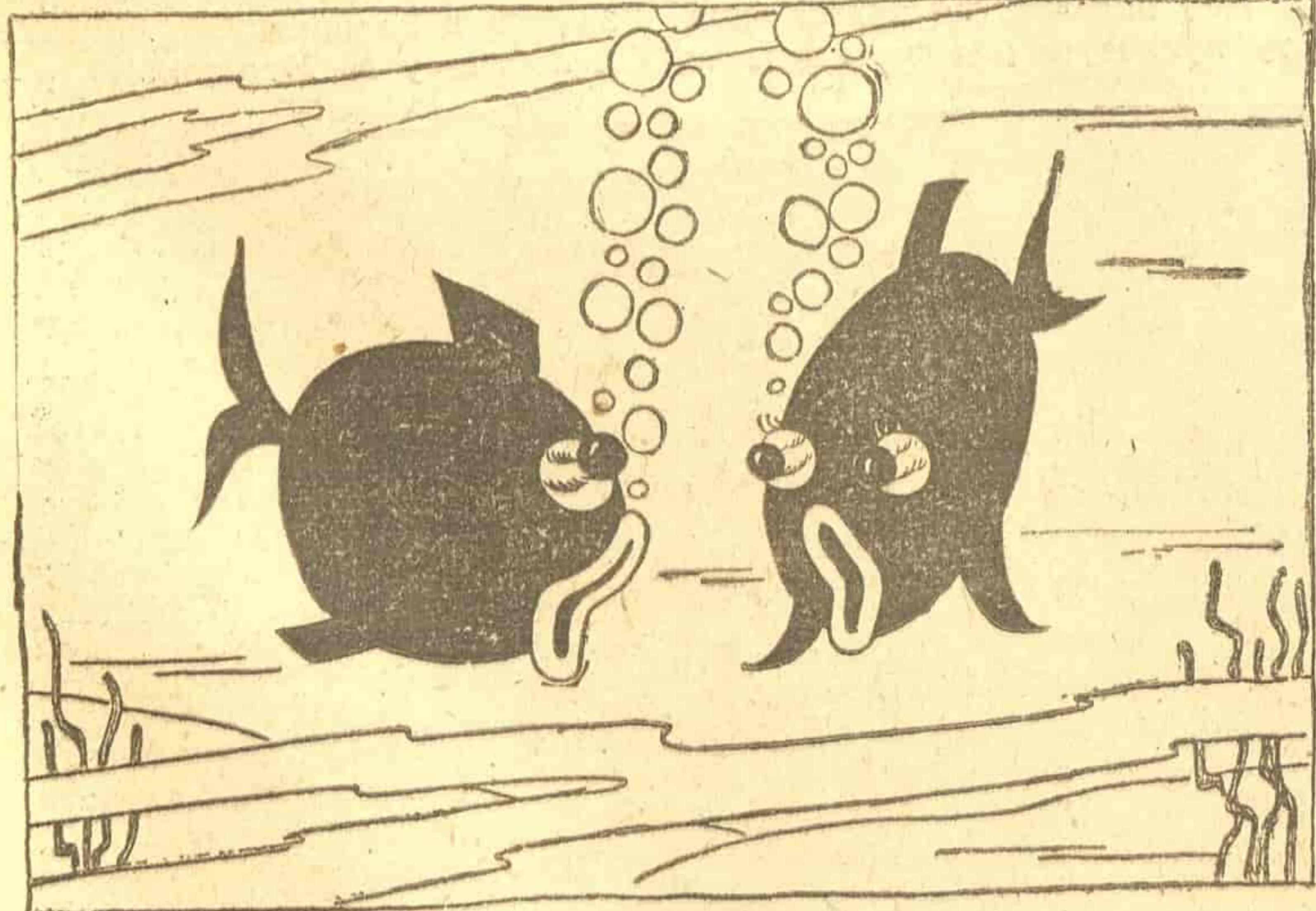
Фронтници Седмог рејона није приступили овој акцији озбиљно и нису скватили значај прскања воћа од штитасте ваши. Када су примили обавезе, све организације Народног фронта Седмог рејона једнодушно су прихватиле задатке. Комисија је образована. Народна руковођица бригада такође (на Дедињу: Петар Денчић, у Кошутњаку и Раковици: Петар Тодоровић и Живо Илић, на Чукарици и Сењаку: Ново Нововић и Лазар Љујић). Људи су вредни и пожртвовани, материјал и прскалице су пренесене и смештене у магацине „Југоштампе“. Али све узалуд, јер бригаде уопште не постоје. Ма колико се појединци залагали, успеха неће бити, јер се ова акција може завршити само масовном радном снагом. Како нови руковођац ове акције Момчило Бајевић каже, неуспех је дошао из разлога што је цео посао остављен председнику Народног одбора Седмог рејона.

Када би се поставило питање, ако би акција у овом рејону претрпела неуспех, ко треба да сноси одговорност пред надлежним властима за неизвршено прскање воћа, свакако не би могао да одговара председник Народног одбора. Оваква рђава организација фронтана Седмог рејона заиста збуњује, када знамо да је Седми рејон добар такмичар.

И поред тога што је акција везана за временски рок (прскање се мора извршити пре почетка вегетације, а припреми радови ових дана), грађани Седмог рејона имају још могућности да на време обаве ове послове. Бригаде је лако формирати, руковођици су спремни, а када се пође масовно на рад онда све препреке отпадају. Сигурно је да ће грађани Седмог рејона и осталих рејона и овога пута завршити са успехом ову акцију, која је од општенародног значаја, и доказати да обавезе које су примили могу такмичарски и да заврше.

У плавом Јадрану

У рибљем ресторану „Јадран“ цене јелу од рибе су високе...

— Одакле сте ви кад вас ја не познајем?
— Па дошла сам с Атлантика кад сам чула колика нам је овде цена!

УСПЕШНА ПРОЛЕЋНА СЕТВА — ПОЛОВИНА УСПЕХА ЖЕТВЕ

За пролећну сетву повртарских култура

од 1 јануара закупљено је 67,72 хектара земљишта

Друго тромесечје, (јануар, фебруар, март) нове економске године 1946—1947, углавном је испуњено административним радом, односно, ових месеци грађани и синдикалне подружнице врше закуп земљишта од Пољопривредног отсека Комуналног одељења Извршног одбора за колективну и појединачну обраду башта. Значај пролећне сетве истицања је прошле године; агитација је била прилично спроведена, што се види по учешћу грађана који су се пријавили нарочито да заједничким радом обраде баште. Предначиле су синдикалне подружнице, па школе, мензе, дечји домови, масовне фронтне организације које су повртарске производе намењиле дечјим домовима и обдаништима, а велики део земљишта издат је радницима и намештеницима да појединачно обрађују и гаје баштенске културе за побољшање своје исхране. Међутим, берба плодова је за 70% подбацила због суше. И најбоља баштована на огледним градским добрима нису могли да се одупру рђавим временским неприликама, а камо ли одгајивачи који су први пут узели мотику у руке и почели да расађују и да сеју. Природно је, да се код радништва створило неповерење и уверење да су неспособни за обраду башта. Било је и приличних материјалних губитака, у колективним обрадама незнатна и неискоришћивања пољопривредних средстава, као и запуштања башта.

Сетвена комисија Месног синдикалног већа проучила је све недостатке и послужила се прошлогодњим искуством да би овогодишњу организацију успела. Ове јесени једна тракторска бригада поред башта је земљишта која ће се обрађивати за радничко-наместничко повртарство.

Почетком нове економске године, од 1 октобра 1946 до 1 јануара 1947, закупљено је 241 уговор о закупу земљишта са Пољопривредним отсеком. Само од 1 јануара узето је у закуп 67 хектара и 72 ара, и то: за колективну обраду 37 хектара и 57 ара, а за појединачну 30 хектара и 15 ара.

Свим грађанима је познато да повртарских производа ове године нема и да ратом сетвом треба што пре доћи до поврћа. Рана сетва је потребна и из других разлога. Када се семе баца у земљу док је још земља влажна, успех ће бити постигнут ако доцније и наступи суша. Професионални баштовани почињу још у марту месецу са обрадом земље да би је сејали у првим топлим данима.

Земља, обрађивана у току прошле године, прилично је испуњена. Зато се Пољопривредни

вредни отсек постарао да набави довољне количине вештачког гнојива, које треба у сваком случају употребљавати. Стајског гнојива нема, а дејство вештачког гнојива много више користи усевима него стајско гнојиво. Семе за повртарске културе такође је обезбеђено.

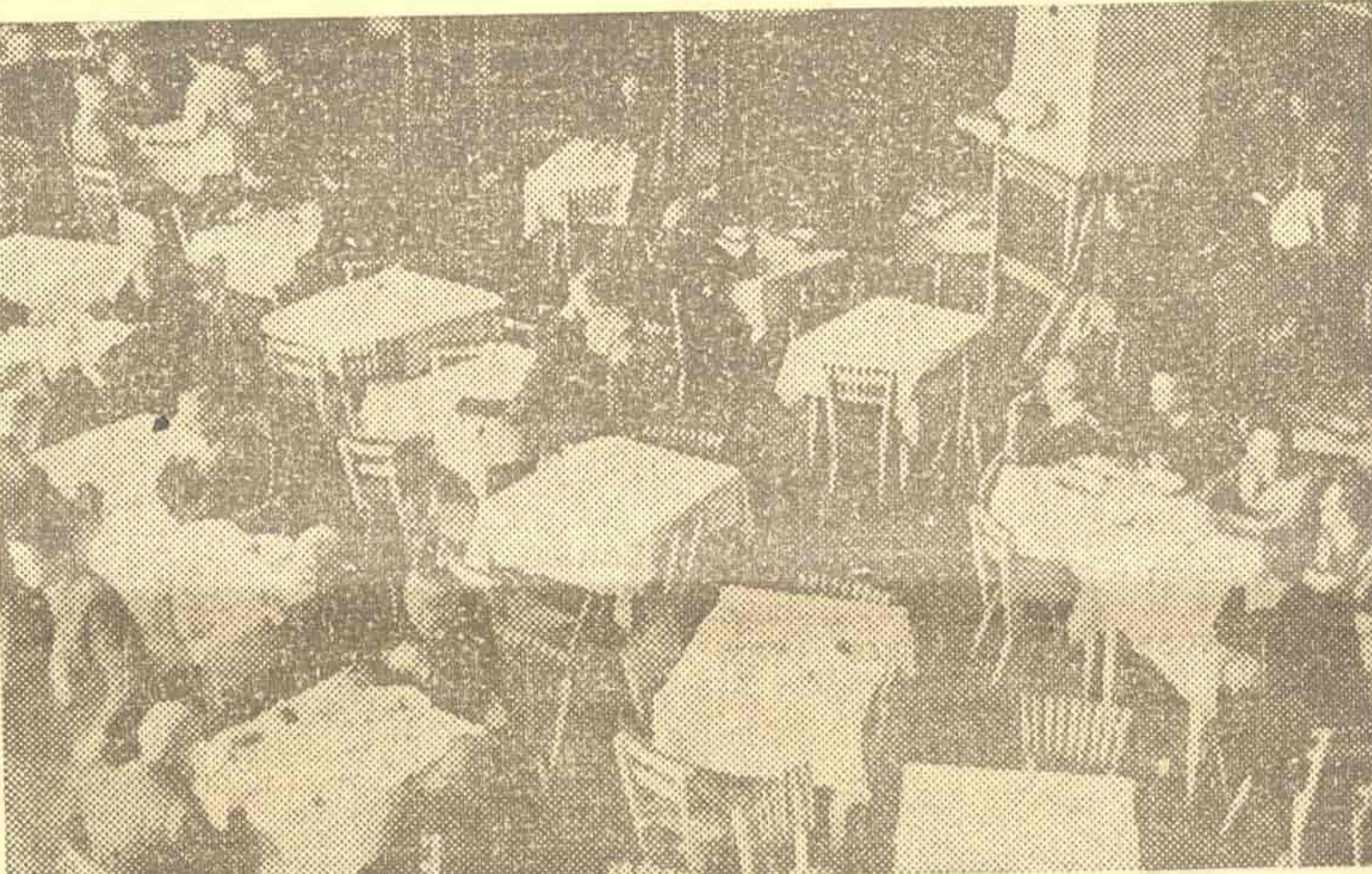
Шта остаје још да се припреми за пролећну сетву? Једино благовремени закуп земљишта, оснивање радних бригада, добра организација сетвених комисија по подружницама и широка агитација код радног становништва. Почетак марта не сме да дочека ни једну сетвену комисију у подружницама а да није изврши-

ла закуп земље. Појединци који имају намеру да обрађују земљу такође треба благовремено да се пријављују, како би расподела могла да буде извршена правилно. Од радничко-наместничког повртарства овог пролећа се очекује да раном сетвом и добром обрадом земље постигне успехе и тиме побољша исхрану радног становништва. Јер, од добре хране зависи и успешан рад. Помоћ у исхрани морамо сами својим радом себи да осигурамо. Ово је најбржи и најсигурнији начин док не почну пристизати на тржишта велике количине повртарских производа.

Д. ГАЈИЋ

Могу ли ресторани увести претплату за абонирице

Успешан рад ресторана „Занатски дом“

Ресторан Угоститељског предузећа Србије у Занатском дому.

У згради Занатског дома Угоститељског предузећа Србије отворило је 1 јануара уместо мезе курсица који устанују у хотелу „Занатски дом“ свој ресторан. За петнаест месеца рада ресторан је постигао добар успех. Намера је управе ресторана, оно што није случај код градских ресторана, да радницима и намештеницима пружи добру исхрану по скромним ценама. Изгледа да је ово једини ресторан у Београду који даје мени — обеду, врло доброг квалитета, по цени од 30 динара.

Уместо да градски ресторани теже да пруже радницима и намештеницима разноврсну и јаку храну која не мора бити луксузна, они више гледају на репрезентативну страну ресторана. И разумљиво је да ће један обичан ручак коштавати најмање од 35—45 динара. Занимљиво је, да ни један ресторан не уводи претплату за абонирице и да ли уопште има могућности да ресторани спроведу мени-обеду за пролазнике, који су махом намештеници и службеници из свих крајева наше земље, а налазе се по службеним дужностима у Београду.

Највећи број посетилаца ресторана „Занатски дом“ су баш пролазници који овде дођују по приближно ниским ценама добру исхрану. Почетком фебруара месеца почео је рад на калкулацији у ресторану „Занатски дом“ испитивањем могућности колика може да буде најнижа цена месечне претплате за абонирице, а да квалитет хране не опадне.

Један мени-ручак или вечера у овом ресторану састоји се од супе, јела с месом и теста. На избору увек има по пет до шест јела, једино што се може замерити ресторану „Занатски дом“ је често врло слабо организована служба келнера.

Свим несавесним настојницима зграда треба одузети настојничке дозволе

Већ неколико дана отсеци унутрашњих послова при рејонским народним одборима врше ревизију настојничких дозвола. Ова мера је дошла као последица многобројних неправилности од стране настојника кућа у Београду.

Добро је позната чињеница да се извршила ревизија за време окупације ставио у службу Немца и специјалне полиције, денунцирајући родољубе. У становима појединих настојника за време окупације било је седиште црне берзе и спекулације. Многи од њих већ су одговарали пред народним судовима због свог издајничког и противнародног рада. После ослобођења неки настојници наставили су са старим послом из времена окупације. Опет се наставило са спекулацијом. У станове настојника довлачили су се разни продајци, а настојници, вршећи посредничку улогу, продавали су укућанима свако-

јаку робу, уз велику награду. Понеки опет, врло слабо или готово никако нису вршили своју дужност. Запосливши се на другој страни, у предузећу или надлештву, потпуно су заостављали бригу око куће. Било је случајева да су настојници без икаквих овлашћења од стране народних власти легитимисали грађане који долазе у посету укућанима. Многи од њих одбијали су да дају или су давали лажне податке органама народних власти о расположивим просторијама станара.

У току 1946 године извршеном броју настојника одузета је дозвола у смислу Правилника који је издао Извршни народни одбор. Сада се поново врши ревизија дозвола која је дошла из свих ових разлога. Очекујемо да ће отсеци унутрашњих послова одузимањем настојничких дозвола онемогућити даљи рад оваквих и њима сличних настојника.

„Земаго-папазјанија“

— Не знам да ли „Земаго“ мисли да су широке потрошачке масе, они са широким џеповима?

ЗА УСПЕШНИЈЕ СНАБДЕВАЊЕ ГРАЂАНСТВА ОГРЕВОМ

Три проблема Градског предузећа „Огрев“

У Београду постоје три и стоварне станице за стоваришта угља: Топчидер, Београд — главна станица и Београд — Доњи град. Највеће стовариште у Француској улици упуњено је на станицу Београд — Доњи град. Због тога је предузеће морало од станице до стоваришта да постави индустријски колосек, а два која пролазе крај стоваришта добило је од Управе државних железница. Да би се рад продаје правилније одвијао, Градско предузеће „Огрев“ изградило је колску вагу, чије је сналапање коштало преко 300.000 динара. Оценивало се да ће на пролеће, због проширења послова, почети уређење стоваришта, које би било привремено, али које би много помогло бољој и бржој подели угља и дрва.

Међутим, изненада се догодило да Управа државних железница не може више да предузме пројекат коришћења два државна колосека, из разлога који се свакако односе на регулацију плана приспећа целокупне робе у Београду. Али, шта се догодило овом одлуком? Један колосек не може да прими онај број вагона који предузеће свакодневно истовара и тако може свега једну трећину своје дневне испоруке да сипадира на стовариште. Тако је искрсао проблем који ће много да кочи рад и развој предузећа, ако Управа државних железница заједно са предузећем привремено не реши могућност другог начина истовара.

Први проблем произилази из другог, то јест главног, који ће можда условити да се појави још низ потешкоћа у раду.

Предвиђено је да на пролеће почне изградња централног стоваришта за угљак и дрво које ће бити подесно, тако да може помоћно стовариште да снабдева огревним материјалом. Финансијски план ступио је на снагу и предузеће је спремно да почне са изградњом. Али не може, јер урбанистички институт и планирање није предузећу још као планово, није је одредило место где може да гради своје стовариште. Рапави ће имати мало већи обим. Потребно је изградити добар прилазни пут стоваришту, ваге и купатила за раднике. Да се не би догодило капа на пролеће отпочне грађевинска делатност да се тек онда стварају планови, Урбанистички институт мора имати у виду важност изградње стоваришта и на време омогућити предузећу изградњу тог централног стоваришта чиме би се омогућило снабдевање целог Београда огревом.

У недељу, 16 овог месеца, београдско Електрична централа обавестила је предузеће „Огрев“ да прими 100 вагона костволног угља, јер је њено стовариште пренатрпано. Пошто је „Огрев“ највеће предузеће ове врсте у Београду, било је једино у могућности да угљак откупи. Тако су радници и намештеници рапави и у дану одмора. (Месно синдикално веће свакако не је о томе обавештено). Ово се не дешава први пут, већ неколико пута, из разлога што се Електрична централа не стара да тачно обавештава. Управу рудника Костопац кад се треба да шаље угљак, а када да испоруче обустави.

Костопацки угљак није подељен за продају, јер га грађан-

ство нерадо купује, нарочито ако се у пошљиви налази велика количина из рудника Нови Костопац — (тресет). Његов квалитет не одговара условима домаћих кочница. Зетим, угљак није решетан. И исп се истовари на једно стовариште сто вагона онд га заручи и решетање је отежано.

Убудуће, ако је у раду немогуће обуставити подизање котла угља, Електрична централа треба у сагласности са „Огревом“ да обавести Костопац (он се налази свега неколико десетина километара од Београда), да шаље на све три и стоварне станице композиције угља. Или још боље, да се постави и уреди свој однос са управом рудника, да не би због својих немогућности, можда и нехатности, стварала пометњу у раду предузећа „Огрев“, које ни у ком случају није дужно да сноси материјалне губитке.

У улици 29 новембра отворено је ново градско купатило

Треће Градско купатило, привредног предузећа „Градска купатила“ отворено је 7 овог месеца у улици 29 новембра.

Многи грађани не знају уопште да постоји ово купатило, и чекају у редовима у купатилима „Крسانовић“ и у Мишарској улици.

Уређење купатила одговара свим условима хигијене. Обложено је белим порцеланским плочицама, пространо је и светло. Мање је него два стара, али је ипак велика припомаћ за растерећење осталих купатила. Оно располаже са 14 тушева и 8 када. Када буде повећан капацитет воде, моћи ће да прими и већи број купача.

Запажа се да и поред отварања овог купатила Београд има мало купатила за радно становништво (сва три се налазе у Првом и Другом рејону). Зато би у прво време, колико то могућности дозвољавају, београдска индустријска предузећа за своје раднике требало да изграде мала купатила.

У ИЗДАЊУ Извршног одбора Народног фронта Србије, пуштен је у продају

Правилник о избору органа Народног фронта Србије

Правилник се може добити код свих фронтних организација у унутрашњости и Београду, по цени од 1 динар.

КУЛТУРНИ ЖИВОИ

Музички часови на Коларчевом универзитету

Има људи који воле музику, који желе да слушају концерте али немају довољног музичког знања, не схватају музику и концерти за њих немају онакву важност какву би требало да имају. Мањи је број оних који су стални посетиоци свих концерата и опера и који имају прилично музичког знања; има добар број људи који пуне концертне сале и опере више из друштвених навика. Међутим, музика као културно дело човека и његовог стваралаштва треба да припада баш широким народним слојевима, из чијих редова су и познати велики музичари. Наш народ,

До сада се није ништа учињено у томе смислу, те зато музички часови, који не се одржавати на Коларчевом Универзитету сваке друге недеље, долазе у прави час. Музички часови, који су већ отпочели на Коларчевом универзитету, где се већ свирао Верди и Глинка уз предавања, морају бити систематски припремљени, како би се на доступан начин приказао развој музике. Музички часови на овај начин биће много садржајнији, јер ће на њима људи моћи да

уче и да се привикавају музици.

Углавном, музички часови по предвиђеном плану треба да буду посвећени годишњацима знаменитих композитора или великим музичким делима, на којима би се тумачио живот музичара уз предавања и музичке интерпретације. У време оперских премијера на музичким часовима објашњавао би се смисао и историјски значај опере тако да би то много помогло незаинтересованом или просечном слушаоцу да боље разуме и схвати напредне опере. Али, на овоме се не сме стати, јер музички часови треба да имају свој план, а не да се држе према музичким догађајима и годишњицама, јер се на овај начин људи не могу постепено увести у музику.

План музичких часова, који би се створио и који је нужан за бољи успех самих часова, треба поставити озбиљније и садржајније, како би се преко предавања обухватили сви најистакнутији музичари седамнаестог, осамнаестог и деветнаестог века, а преко њих тумачила изражајност музике и њене повезаности са друштве-

ним појавама и односима. Музика је дуго времена била својина отмених кругова, те се и схватање о њој извитоперило иако музика има дубоки корен у животу људи, њиховим жељама, љубави и борби. Предавања на музичким часовима би углавном морала имати и тај задатак, да људи објасни како се музика стварала и каквим средствима су још у првим почецима музике први ствараоци изражавали своје мисли и осећања. Тако би се објаснила дубока повезаност музике са људским радом и развиком човека кроз историју. Овај задатак је могуће остварити на музичким часовима уз помоћ професора Музичке академије, композитора и познавалаца музике, а истовремено на овај начин музички часови добиће још већи значај. Јер, само преко предавања и музичких интерпретација, који би тумачили повезаност музике са животом људи, постигло би се да се музика схвати онако како треба.

Музички часови на Коларчевом универзитету, који се већ одржавају, допринеће популаризовању музике, а планским организовањем циклуса предавања из историје музике, музички часови би помогли нашем човеку да дубље и свеобухватније схвати музику и да у њој нађе снаге и инспирације за свој рад и стварање.

V. P.

Потребно је повећати агитацију на окупљању аналфабета у Шестом рејону

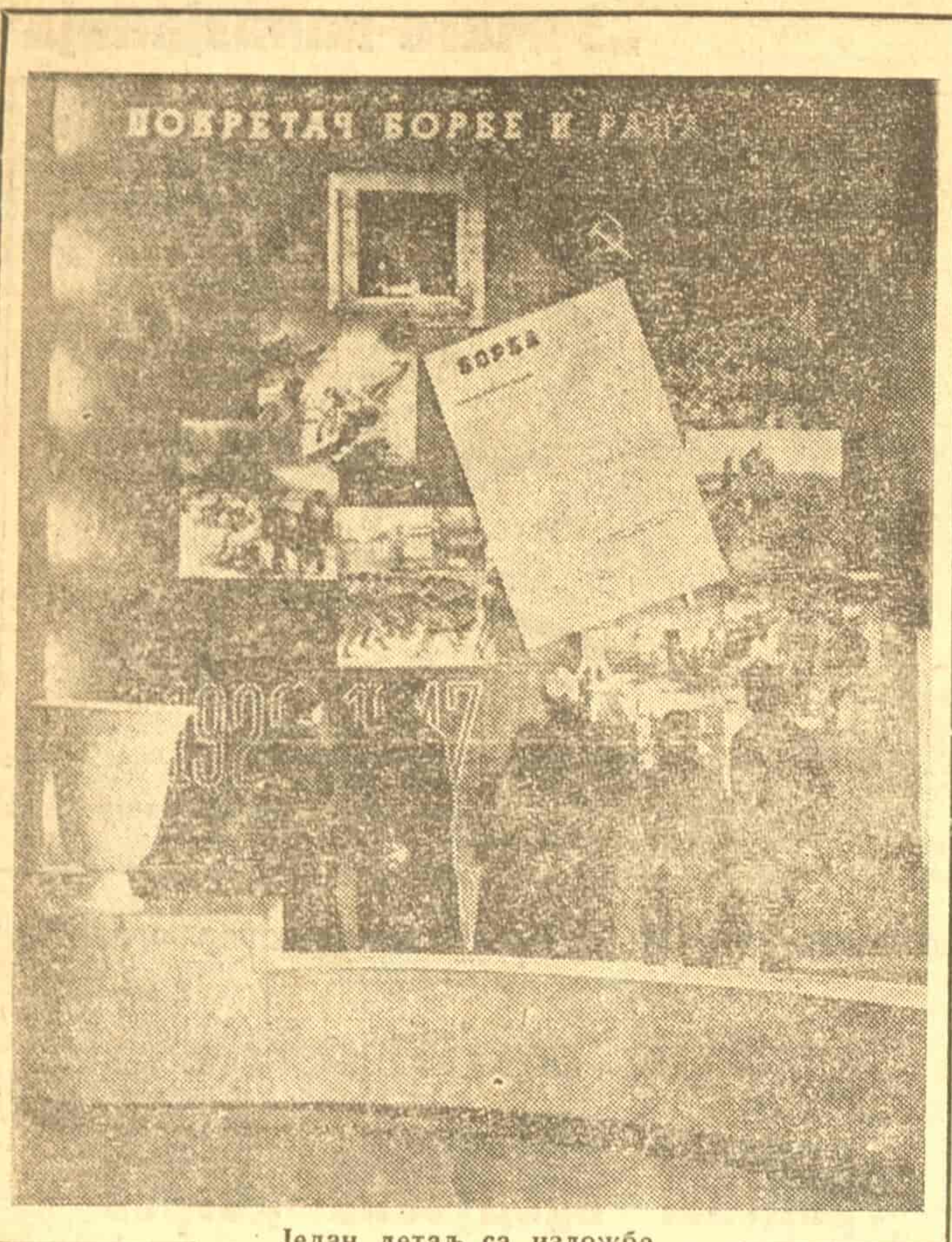
Акција против неписмености, која се води по читавом Београду, захватила је и Шести рејон који има доста велики број неписмених. Због периферног карактера Шестог рејона, рејонска комисија за сузбијање неписмености имала је још више и још тежи посао на окупљању неписмених него комисије у другим рејонима. У Шестом рејону до данас је обухваћено на 21 течају и 38 група око 510 аналфабета. Течајеви и групе држе се по школама, изузев њих неколико који се држе по приватним становама. Иако је попис вршен неколико пута, још увек не постоји тачна евиденција неписмених, што отежава умногоме успешан рад на сузбијању неписмености по свим насељима. По својој евиденцији, која није потпуна, сматра се да има преко 700 неписмених у Шестом рејону.

Уличне екипе, чији је задатак врло одговоран, нису сасвим тачно извршиле евиденцију неписмених по улицама, нити су довољно обратиле пажњу на убијање сваког појединца, због чега многе аналфабете није долазили на течајеви или нису ни схватили потребу учења.

Насељски активни, који су постављени од учитеља, показују доста иницијативе, али без довољне помоћи уличних екипа и насељских активних.

У последње време акција против неписмености на Лекином Брду и у Маринковој Бари много се ефикасније спроводи него што је то било до пре месец дана. Последњих недеља у овим насељима Шестог рејона обухваћено је преко 200 аналфабета. Нарочито велику ситуацију показује насељски актив Маринкове Баре, који је успео да окупи многе неписмене, који дотле нису били обухваћени.

Исправљањем свих досадашњих пропуста и успешним окупљањем аналфабета, који још увек нису пописани, акција против неписмености у Шестом рејону не само што ће бити повећана, већ ће се успешно спровести до краја.

Један детаљ са изложбе

Изложба поводом двадесетпетогодишњице „Борбе“

„Борба“ је лист великих слободарских и борбених традиција, лист Комунистичке партије, који је непрестано излазио од 1922 до 1929 године. Али револуционарно новинарство, започето 1922 године, које се ревносно спроводило преко страница „Борбе“, наставља се и после 6 јануара преко многих илегалних листова. Касније „Борба“ се још упорније и јаче прихватила свог великог посла — дизања народа на уста на 1941 године.

Изложба поводом 25-годишњице „Борбе“ даје кроз одабране документације из револуционарне, илегалне и полулегалне штампе, пресек кроз епоху од 1918 године до пропасти краљевине. Рељефан приказ, уз помоћ фотографија, у првим изложбеним просторијама симболично приказује борбу политичких бораца, који су неустрашиво, у борби за права народа, ишли кроз све акције, борили се кроз устанак да би из тих авангардних редова изникла Армија, народна држава, и да би се покренуле непрегледне народне масе у изградњу земље. Изложбени фрагменти из штампе, чије таве странице из „Борбе“, показују врло илустровано још од првих дана излагања пут „Борбе“ кроз различита политичка раздобља.

Изложбени примерци из остале илегалне и полулегалне штампе: „Нова истина“, „Раднички лист“, „Социјалистичка зора“, „Глас слободе“, „Црвена застава“, д-пуњују слику о великој револуционарној новинарској традицији наших на рода.

Поред изложбених листова, судски документи о пресудама над политичким борцима, међу којима и докуменат — записник о исказима маршала Тита 1928 године пред судом, за време његовог суђења, деловодници из казамата о држању Огњена Прице, уредника „Борбе“, фотографија куће из које се бранио Јанко Мишић, сарадник „Борбе“, где је и погинуо, фотографије многих штампарских машина на којима се штампала „Борба“ у слободилачком рату, све то са изванредном снагом даје дубоку слику о упорној, несаломљивој снази уредника, сарадника и штампарских радника на стварању борбене револуционарне штампе.

Изложба, поред много интересантних детаља кроз илегалну и полулегалну штампу, даје слику о великој мучној борби народних маса, на челу са Комунистичком партијом, из чега се може видети колико је била дуга политичка борба народа Југославије и обилна догађајима историја Комунистичке партије Југославије.

ФИЛМ

„МИ ИЗ КРОНШТАТА“

Сцена из филма „Ми из Кронштата“

Прве године после Октобарске револуције блиско је најтеже раздобље за младу совјетску државу. Започео је грађански рат, рат радника и сељака свих народа Русије против стране војне интервенције империјалиста, потпомогнуте од домаћих контрареволуционарних белогардских елемената.

Непријатељи нове државе радника и сељака и совјетске власти напада-

ли су са свих страна. Дељинки је нападао са Југа, а Колчак преко Урала. Снаге Црвене армије потукле су Колчака и потиснуле га у Сибир. Да би свратили позорност Црвене армије са истока, интервенционисти су поверили задатак белом генералу Јуленчу да из балтичких земаља нападне на Петроград.

За Петроград су наступили тежки дани. Нестало је хране и настало је, под утицајем контрареволуционарне пропаганде, колебање у редовима револуционарне армије. Контрареволуционари приближавали су се Петрограду и са мора и са копна. Главни ударац наменили су Кронштату — главном упоришту Црвене флоте.

У тој атмосфери почне радња филма „Ми из Кронштата“.

У одред кронштатских морнара, у коме је наступила дезорганизација и дисциплина, стигоа је искусни и енергични партиски радник, политички комесар Василиј Мартинов. Својим одлучним наступом и ставом Мартинов залажила пуно поверење морнара и подиже њихов борбени дух. Мартинов води јуначке кронштатске морнаре у теškoј и крвавој борби, и поред многих и он херојски жртвује свој живот за совјетску Отаџбину.

Борбени и смели морнар Балашев, који се једини од својих девет другова спасао из таласа Северног Мора, где су их бацили белогардјаци, пробија се до Петрограда и својим извештајем о јуначкој смрти другова подјачава снагу отпора код бранилаца Петрограда. У борби учествује и револуционарка Јекатерина Тимач, која се исто тако одано и упорно бори, као што је у позадини Петрограда брнжало чувао децу борана.

Филм „Ми из Кронштата“ претставља веран докуменат јуначке борбе за победу револуције. Ово уметничко дело о јуначким кронштатским морнарима, који иду у смрт носећи у срцу Лењиново гесло: „Борити се до последње капљи крви снажна је епопеја, каквих мало познате хроника уметничких филмских дела.

Филмски сценариста В. Вишњевски и режисер Е. Дивјан настојали су да дају у широку обради што јаснију слику историјских догађаја.

Улогу одлучног и прекаженог политичког комесара Мартинова успешно тумачи В. Зајничков, а смелог морнара Балашева В. Бушујев.

Музику, која снажно допуњава радњу филма, написао је Н. Крјуков. Филм се приказује у биоскопу „Звезда“.

Културно-просветно друштво Македонаца треба да уложи више напора на окупљању свога чланства

У Београду има више културно-просветних друштава са националним обележјем, али сва друштва не раде са подједнаким еланом и успехом. Од друштава са националним обележјем, које је постигло више успеха од других, је Удружење Македонаца у Београду, које носи име Кучмаз Јосифовски-Питу — име народног хероја Македоније.

Главни задатак друштва Македонаца је да повезује своје чланство преко друштва са Фронтом Београда и да развија братство и јединство македонског и српског народа. Удружење има 516 чланова и ако је број Македонаца у Београду преко 10.000, што показује да друштво није обратило довољно пажње на рад.

Удружење Македонаца има културну, социјалну, техничку и економску секцију. Али све секције не раде са подједнаком снагом и може се чак рећи, да су поједине секције престаје са радом. Тако културно-уметничка секција, која је имала доста добрих резултата до данас и која је била јако развијена до пре неколико месеци сада се прилично умртвила и не ради довољно.

Досада је Удружење Македонаца организовало за Маке-

донце 31 предавање друштвеног и научног карактера, 10 већих приредби у Београду и Земуну и 26 мањих приредби за чланове удружења. Иначе, Удружење располаже опробаним певачима, који су дали низ концерата са великим успехом. Исто тако, њихова фолклорна група, која је позната са многих приредби у Београду, располаже одлично уиграним ансамблом.

У последње време Удружење Македонаца не ради онако како је радило пре више месеци, јер хор нема свога хорова, а фолклорна група, која је била јединствена, сада се скоро разишла. Све ово показује да управа удружења није одмах решавала проблеме који су се појављивали у току рада због чега је створена таква ситуација да су многе секције, које су некада одлично радиле, сада престаје са радом. Међутим, за бољи и успешнији рад удружења Македонаца велику важност игра културно-уметничка екипа.

Врло актуелан проблем удружења Македонаца је окупљање што већег броја чланства, а то се може постићи онда, ако се оживи културно-уметнички рад удружења и ако се преко њега обухвате и

ови људи који дотле нису били учлањени у удружење. Али, услед запослености многих Македонаца по различитим предузећима и установама, многи чланови удружења не стижу да одговоре својим задужењима у друштву, због чега је умногоме ослабио рад извесних секција удружења. Ово питање потпуног окупљања некадашњих чланова секција, нарочито културно-уметничке секције, још увек није решено.

Али, поред свих ових препрека, реорганизовањем културно-уметничке секције, стварањем драмске екипе која би давала позоршне комаде на македонском језику, расписивањем конкурса за хороваћу и новим окупљањем чланства за фолклоре и хор, културно-уметничка екипа удружења би могла интензивније да почне с радом, а тиме и читаво удружење Македонаца би још више оживело и успешније остварило своје задатке.

Удружење Македонаца има услова за развитак и за интензивнији рад, јер број Македонаца у Београду је велики, а њиховом окупљању и културном подизању удружење треба да обрати више пажње него што је то урадило до данас.

Отварање изложбе „Народна омладина Југославије у 1946 години“

Ове недеље, 23 фебруара биће у Уметничком музеју отворена изложба „Народна омладина Југославије у 1946 години“. Кроз изложбу ће бити приказан живот и рад наше омладине у току једне године преко фотографија, макета, рељефа, графикана и статистика.

Изложба је смештена скорје по свим просторијама Уметничког музеја. Биће приказане и лепоте наше земље, затим изводи из Устава Федеративне Народне Републике Југославије, којим се учвршћује и гарантује право и перспективе развоја омладине у нашој отаџбини: социјално осигурање, право на одмор и физкултуру, политичка права и друго. У другим просторијама даје се кроз фотографије учешће омладине у народној власти, затим трећи пленарни састанак Народне Републике Југославије, претконгресно такмичење, Трећи конгрес и Омладинска недеља.

Део изложбе на првом спрату приказује рад омладине на

изградњи и обнови земље, на културно-просветном уздицању по школама и предузећима. Велики део изложбе посвећен је физкултури наше омладине. На изложби су и пири приказани кроз своје организације, затим сарадња наше омладине са омладином страних земаља, а кроз највећи део изложбе приказано је велико дело омладине у изградњи Омладинске пруге Брчко—Бановићи.

У оквиру изложбе приказује се живот и рад наше омладине у редовима Југословенске армије, тако да се тиме допуњује изложба и даје се кроз њу још више убедљивости и доказа о снази наше омладине, која учествује у обнови земље а истовремено бди и на границима своје Републике.

Изложба „Народна омладина Југославије у 1946 години“ дубоко и импресивно ће приказати годину великих успеха и напора; она ће истовремено мобилисати омладину Југославије за још већа прегнућа, подвиге и победе у 1947 години.

Маршал Тито са омладинцима на Омладинској прузи

НАПОРИ ЗА ПОВЕЋАЊЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Радни колектив Индустије мотора примио је нове такмичарске обавезе

У Раковици је у првој недељи јануара одржана општа конференција радника Индустије мотора. Управник предузећа је том приликом прочитао задатке који стоје пред свим радницима предузећа. Нарочито је подвучена обавеза о премештају машина, од чега је умногоме зависило испуњење плана производње за 1947 годину.

Задатак није био лак. Требао је око 60 од сто машина ослободити везе за бетонску основу, одвојити електричне водове и машине преселити. Све је то требало учинити тако да се производња не омете. Свејак важности и тежине задатка кога су се примили радници су пренели све машине, дајући при то 1934 добровољна радна сата.

После многобројних припрема за прелазак на плански рад, одељење оправке мотора прво је дало нове обавезе. На великој табли, која се налази у одељењу, исписано је крупним словима да ће радни колектив оправке мотора, заказујући свим осталим одељењима једно месечно такмичење, успети да пребази план за 10 од сто, да побољша квалитет рада за 20 од сто, да смањи производне трошкове за 5 од сто, да побољша чистоћу у одељењу и да организује све раднике који до сада нису били чланови синдиката.

Такмичење је прихватило одмах машинско одељење број 1, а затим машинско одељење број 2.

У машинском одељењу број 2 групе Драгише Крстића и Драгослава Миладиновића обавезале су се да ће пребацити норму за 20 од сто. Ударник Рафаел Бан обавезао се да ће пребацити норму за 40 од сто. Стеван Лончар, Митар Цветковић и Жарко Пецаарски обавезали су се такође да ће норму

пребацити за 30 од сто. Контролор Будимир Ивановић дао је обавезу да ће за месец дана оспособити једног другог за посао при исправљању делова. Група навоја Добровоја Лазаревића и Ирина Мартинова поставила је себи задатак да норму пребази за 30 од сто. Одељење алатнице примило је такође низ обавеза.

Већ први дан такмичења дао је видне резултате. При оправци мотора неке групе су успеле да пребаце норму за 30 од сто. Веља Андеселић је у алатници успео да пребази норму при изради чељусти за стеге на струговима за 150 од сто.

Кривоља на графикама одељења почела је да се пење. То је доказ да је радни колектив Индустије мотора озбиљан такмац свим осталим предузећима металне струке.

Сава СТЕВАНОВИЋ

СТРУЧНИ КУРСЕВИ НА БРОДОГРАДИЛИШТУ „ЧУКАРИЦА“

На бродоградилшту „Чукарица“ првог фебруара отпочело је са радом шест разних стручних курсева. На курсевима ће се проучавати специјални послови за раднике на бродоградилшту. По завршетку курса невалификовани радници изиће ће као самостални стручни радници са потпуно квалификованима, као квалификовани радници или као радници који су се стручно потпуно усавшили.

Курсем су обухваћени сви они радници којима је потребно стручно оспособљавање, а наставом, теоретском и практичном, руководе стручни инжењери и техничари.

Предраг ДИМИТРИЈЕВИЋ

Бравар „Белсапа“ Божидар Миленковић допринео је побољшању трамвајског саобраћаја

На свим београдским трамвајима постоје три врсте кочица: ваздушна, ручна и електрична. Од ове три врсте највише се при војњи трамваја употребљава ваздушна кочица. Она је најфикаснија и најсигурнија за рад трамвајског службеника. Код она не функционише, нарочито код великих четвороосовних кола, као што су типови А Е Г, „Бреда“ и Б. Б. Ц., а с обзиром на честе падине и успоне на пругама, саобраћајни службеник ради сигурности путника, искључује кола за депо, ради оправке ваздушне кочице.

У току месеца јануара ове године, због кvara компресора са електричним погоном, десило се 22 искључења кола из саобраћаја и 6 искључења због ваздушне инсталације, док код свих других трамвајских моторних кола, која су била у саобраћају а која су снабдевена са осовинским Кноровим компресорима, било је 9 искључења кола из саобраћаја због компресора и 3 искључења

због ваздушне инсталације. Божидар Миленковић, бравар и троструки ударник трамвајске радионице Градског саобраћајног предузећа извршио је реконструкцију ваздушне кочице на колима типа Б. Б. Ц., на тај начин, што је скинуо електричне моторе за погон компресора као и саме компресоре са вагона број 26, 29 и 24, а наместо тога поставио Кнорове компресоре на осовину трамваја, где је извршио и преуређење у кочици ваздушног уређаја и осигурао компресор за дуг век рада изменом и реконструкцијом појединих делова у истом.

На овај начин Градско саобраћајно предузеће добила 11 мотора за другу корисну сврху у својим радионицама, врши уштеду струје од 31 КВч дневно по једним колима, што чини за рад од 11 кола дневно 341 КВч., а градски трамвајски саобраћај постаје уреднији и сигурнији.

Миладин ГАВРИЛОВИЋ

Предавања на Коларчевом универзитету

У току наредне недеље, од 24 фебруара до 2 марта, на Коларчевом народном универзитету одржаће се следећа предавања:

У понедељак, 24 фебруара у 18,15 часова у великој дворани, др Симиша Станковић говориће о теми: „ПОРЕКЛО И РАЗВИТАК ЧОВЕКА“. Уз предавање ће бити приказан најновији совјетски научни тонфилм „Човек и мајмун“. Предавач ће изложити теорију Чарлса Дарвина и Фридриха Енгелса о постанку човека и улози рада у његовом развоју.

У уторак, 25 фебруара у 18,15 часова у амфитеатру, др Сима Милојевић, професор Универзитета говориће: „О ВЈЕТНАМУ“. Предавање ће бити о богатствима Вјетнама, чији се народ бори за ослобођење од колонијалног ropcтвa.

У среду, 26 фебруара у 18,15 часова у Амфитеатру, архитекта Ђурђе Бошковић, професор Универзитета говориће: „О УСЛОВИМА УМЕТНИЧКОГ СТВАРАЊА“. Предавач ће говорити о условима под којима се развија уметничко стварање и објективним чини-

оцима који утичу на уметнички рад.

У четвртак, 27 фебруара у 18,15 часова у Амфитеатру, др Јеврем Недељковић, професор Универзитета говори о теми: „САВРЕМЕНО ЛЕЧЕЊЕ ТУБЕРКУЛОЗЕ“. Предавање ће обухватити и објашњење најновијих резултата постигнутих у свету.

У петак, 28 фебруара у 18,15 часова у Амфитеатру, инжењер Живко Владисављевић, члан Планске комисије ФНРЈ говориће о теми: „БОРБА ЗА НОВЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ“. Огромне површине наше најплодније земље су деценијама лежале неискоришћене. Уместо да корисно послуже човеку, оне су као мочваре претстављале легло зараза.

У суботу, 1 марта у 18,15 часова у Амфитеатру, др Милан Ђорђевић професор Универзитета говори о теми: „ЗНАЧАЈ И УСЛОВИ РАЗВИТКА МОТОРНЕ ТЕХНИКЕ КОД НАС“. Огроман је значај моторне технике и њеног развојка за привредни напредак и благостање широких народних маса,

Испуњавање обавеза

Чланови ФД „Металац“ остоспособљавају се, кроз дво месечни течај, за мотористе

Засада се одржава теориски део течаја, који похађају 35 мушкараца и пет жена

Одлуком да се такмичења физкултурних организација укључе у првојачко такмичење, постављени су пред физкултурне организације озбиљни задаци, чијем решењу треба приступити свесрдно, с пуно воље, улажући максимум појртвовања и труда. Досадашње примене обавезе биле проширене на конференцијима, која ће се одржавати до краја прве недеље месеца марта. Прихватање нових обавеза не значи занемарујење старих. Обавезе прихваћене на скупштинама друштва и конференцијима ситива треба да се испуне у потпуности.

Активност мотоциклистичке секције ФД „Металац“

Мотоциклистичка секција ФД „Металац“ примила је обавезу, која ће се укључити у оквир колективне обавезе целог друштва, да ће оспособити одређен број чланова на управљању мотоциклом, односно да ће их припремити за полагање испита, како би могли да добију дозволу за вођњу.

Обавеза је прихваћена и одмах се приступило раду за ње-

но остварење. Израђен је план одржавања течаја. Курс је подељен у два дела на теориски и практични. Поједини професори одазвали се позиву да држе предавања, а познати мотоциклисти, чланови ФД „Металац“ Богосављевић и Рајић примили су дужност практичног рада са учесницима у течају. Решено је, ма да не баш најрећније, и питање саге за одржавање теориског дела течаја.

Велики одзив чланства

Када је објављено да су све припреме за одржавање течаја извршене и да се може отпочети са уписом на курс, пред канцеларијом друштва отеога се дугачак ред оних чланова који су хтели да се пријаве. Руководиоци су били изненађени. Иако су били веома оптимистички расположени у погледу успеха течаја нису очекивали овако велики одзив. Оно две стотине чланова друштва желело је да идући да воји мотоцикл.

План замисљеног програма рада морао се променити и прилагодити новим потребама. Одлучено је да течај постане стални, док кроз њега не прођу

сви они који желе да га посећују. Пријављени чланови друштва подељени су у неколико група, тако да свака група сачињава четрдесет течајца. Чим прва група заврши са теориским радом и пређе на практични рад, наследиће је друга група и тако редом.

Течај на коме су изосталици ардо ретки

Теориски део течаја већ је отпочео и одржава се три пута недељно, понедељником, средом и суботом од 15 до 17 часова у сали Месног синдикалног већа. Присуствује 40 течајца, међу којима има и пет жена.

Од предмета за сада се предаје физика, повезана мотора, саобраћајни прописи итд.

Одушевљење чланова „Металац“ за овај течај је тако велико да су изостанци на часовима веома ретки и то само из збиља веома објективних разлога. Течајци су већином омладинци, а има и старији радници. Највише их има из Раковице, одакле редовно долазе на часове и прате с највећом пажњом предавања.

Теориски део течаја трајаће месец дана, а исто толико предвиђено је и за практични део. Када се течај заврши полагаће се испит пред одређеном комисијом, тако да ће сви који положи испит добити дозволу за вођњу мотоциклиста.

Мотоциклистичка секција ФД „Металац“ испуњава своје обавезе ефикасно и успешно еност сабрања настан број чланова свога друштва у познавању и војњи мотоциклистичког мотора, испуњавајући на тај начин и свој задатак за стварање нових кадрова мотоциклиста.

Успех Поштарa. — Поштари су познати као одушевљени физкултурници, који узимају масовно учешће у разним такмичењима, а нарочито у кросу. ФД Поштар је преузео обавезу да ће у току зиме изаучити све овојих чланова да смучају. Још пре него што је снег пао отпочело се с радом. Организација је такозвани курси, на коме су се чланови друштва упознали са основним принципима смучања и саобраћајних правилима припремили се за курс по снегу. Пре рока, на име 1 марта, ФД Поштар је испунио своју обавезу и научио је 102 члана друштва да смучају.

Шездесетогодишњица великог мајстора Костића

У многим војвођачким и другим нашим местима шахисти су прослављали шездесетогодишњицу великог мајстора Боре Костића, који је некад проне наше име у далекој туђини и постигао значајне успехе на шаховском пољу. То је први шаховски вештак који је обišао читаву земаљску куглу.

Совјетског Савеза вратио у домовину. Међутим и касније он ише на далека путовања. Тако је 1930 год. био дуго времена шаховски наставник у Мексику.

И на утакмицама у нашој земљи имао је Костић раије лепе резултате.

Велики шаховски мајстор Бора Костић

Костић је рођен у Вршцу 24 фебруара 1887 год. Мајсторску титулу добио је на аматерском турниру у Будимпешти 1909 год. Убрзо после тога учествовао је с лепим резултатом на појединим међународним утакмицама и постигао репоме једног од најјачих младих мајстора овога времена. Године 1913 отишао је у Јужну Америку, где је ангажован као наставник и тренер у тамошњим шаховским клубовима. Неких две године касније нашао се у Северној Америци где је постигао толике успехе, да су га сматрали главним такмацем Капабланке и организовали му на острву Куби са њиме мали меч. На турниру у Њујорку 1918 Костић је дружио иза Капабланке, а испред Маршала и низа чувених мајстора.

По повратку у Европу Костић је учествовао и даље с успехом на разним турнирима, а 1923 године креиује на своју чувену турнеју око света, која је трајала све до 1926 год. На тој турнеји добио је награду од шаховских друштава Јужне и Централне Африке, Индије, острва Јаве и Суматре, Филипина, Нове Зеландије, Кине и Јапана, па се преко

На југословенском шампионату 1935 год. делио је у заједници са Пирцом прво и друго место, а на међународном турниру у Љубљани 1938 год. освојио је прво место испред Сабва, Л. Шајнера, Тартаковера, дрa Видмара, дрa Трифуновића, Фолтиса, Асталома, Пирца и других познатих мајстора.

Костић негује уметнички шах. Стил му је оригиналан и веома а-

нимљив. Воли гамбита и тражи компликације у партији, у којима се одлично сназио. Дobar је познавао шаховске теорије и радио прима нове системе, а нарочито оне које дају оштру игру и омогућају спро-

Једна Костићева победа над Кересом

После шаховске олимпијаде у Стокхолму 1939 год. одржан је брзоигрални турнир са великим бројем учесника. Једна од најзанимљивијих партија тога турнира била је између Костића и Кереса, отворена шкотским гамбитом. Наш велики мајстор матирао је естонског првака у свега два часа и пет минута.

1) e2—e4, e7—e5; 2) Sg1—f3, Sb8—c6; 3) d2—d4, e5:d4; 4) Lf1—c4, Sg8—f6; 5) 0—0, d7—d5; 6) e4:d5, Sf6:d5; 7) Sf3—g5, Lf8—e7; 8) Sg5:f7! Ke8:f7; 9) Dd1—h5+, g7—g6; 10) Lc4:d5+, Kf7—g7; 11) Lc1—h6+, Kg7—f6; 12) Dh5—g5 mat.

Следећи програм биоскопа „БЕОГРАД“

ПРЕМИЈЕРА ФИЛМОВА ДОМАЋЕ ПРОИЗВОДЊЕ КОЈЕ ЈЕ НАГРАДИО КОМИТЕТ ЗА КУЛТУРУ И УМЕТНОСТ ВЛАДЕ ФНРЈ

„ТРАГОМ IV и V ОФАНЗИВЕ“

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ ИЗ ХЕРОЈСКЕ БОРБЕ НАШИХ НАРОДА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ

Сценарио: ТЕОДОР БАЛК Режија: ТЕОДОР БАЛК и ЖОРЖ СКРИГИН Музика: Н. ХЕРЦИГОЊА Производња: „ЗВЕЗДА-ФИЛМ“ — БЕОГРАД

„МЛАДИНА ГРАДИ“ ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ О ДЕЛМА СЛОВЕНАЧКИХ ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ БРИГАДА

Режија: Ф. ШТИГЛИЦ Текст: С. ВОШЊАК Музика: Б. АДАМИЋ Производња: „ТРИГЛАВ-ФИЛМ“ — ЉУБЉАНА

УКРЕПЉЕЊЕ РЕЧНИ

Хоризонтално:

- 1) Писац романа о херојској одбрани Стаљинграда; 2) лична заменица, показна заменица, брат Павла Корчагина, одјек, негација (македонски); 3) површина мера (многозна), свега, творац илде, предлог, инсект; 4) улога, дванаесто слово азбуке, заговор, коњ, политичка организација омладине Југославије; 5) иницијали хрватског песника, засебна кућа, два различита сугласника, отпорна против болести (заразе), иницијали проналазаца Америке; 6) узвик, стари плес, једна азиска земља, предлог; 7) два сугласника, употребљава се у медијним, иницијали најстаријег живог српског сликара, зајде (својим израз), скраћеница за електричну меру; 8) грчког народно-ослободилачког покрета, узвик, број, двадесетседмо слово азбуке, нордишко мушко име; 9) сазрева, самогласник, поштар, свега, индустријска биљка; 10) два иста самогласника, показна заменица, једна популарна опера у падежу, турски гвазд, иницијали турског претседника републике; 11) писац наше химне.

показна заменица (у падежу); 10) мајстор, улога војку; 11) страво женско име, место у Бачкој; 12) скарфећен облик помоћног глагола, иницијали руског сликара, свет (франц.); 13) веза, штеточница, и сугласник и самогласник, узвек; 14) мена, вођа ољачке буне у Хрватској, војвођинска мера; 15) узвик, река у Африци, име француског писца; 16) Народни одбор, француски синдикални функционер, ономастојепа вошег гласа; 17) предлог, Округни комитет, самогласник, њима, десето слово азбуке; 18) стасит, организатор првог шумадијског партизанског одреда (презиме); 19) руски композитор.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:

- 1) Сава, Ј, алов; 2) Брач, тол, Шлап; 3) и, Арас, к, крел, к; 4) пруч, топ, Емјар; 5) талк, совра, Орел; 6) транс, о, вси, а, онека; 7) Рам, Дона, Клим, Жил; 8) испиа, а, бес, а, умест; 9) шпа, стрмо, Егом; 10) свет, оде, крос; 11) у, Ирж, л, пши, у; 12) Урав, мол, Анже; 13) Емиа, в, лила.

Вертикално:

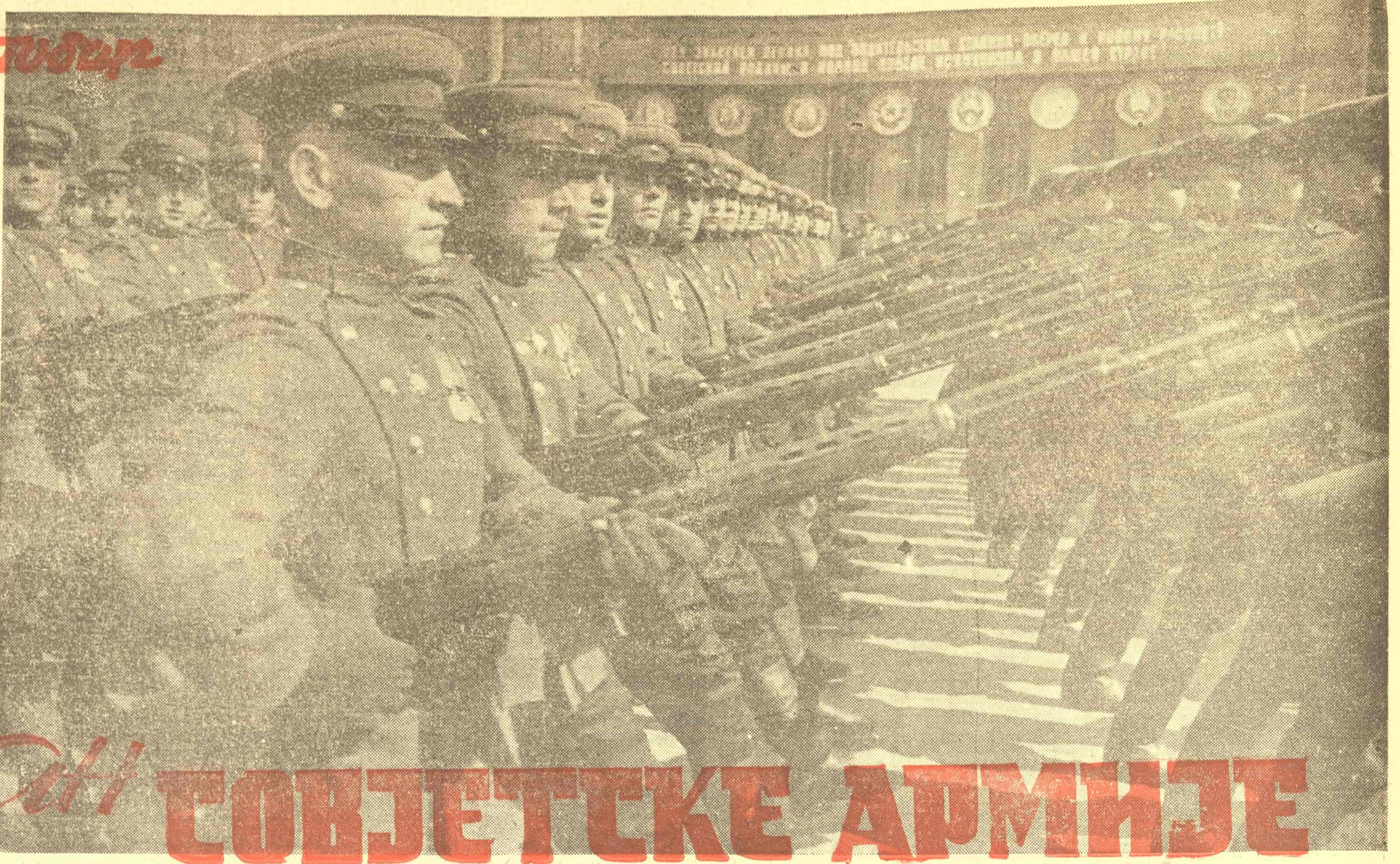
- 1) Француска химна; 2) болшевички вођа кога су мучки убили тројкисти 1934, порец (турски); 3) предлог, свега, петнаесто слово азбуке, лична заменица, самогласник; 4) Народна омладинска српска планина, врелог; 5) елови, прилог, друго; 6) показна заменица, на кој се седи, електрична мера; 7) прво слово азбуке, свега, мелодије, самогласник; 8) надање, иницијали имена под 1 хоризонтално, брига; 9) рудник у Србији,

15x15 grid for word search puzzle.

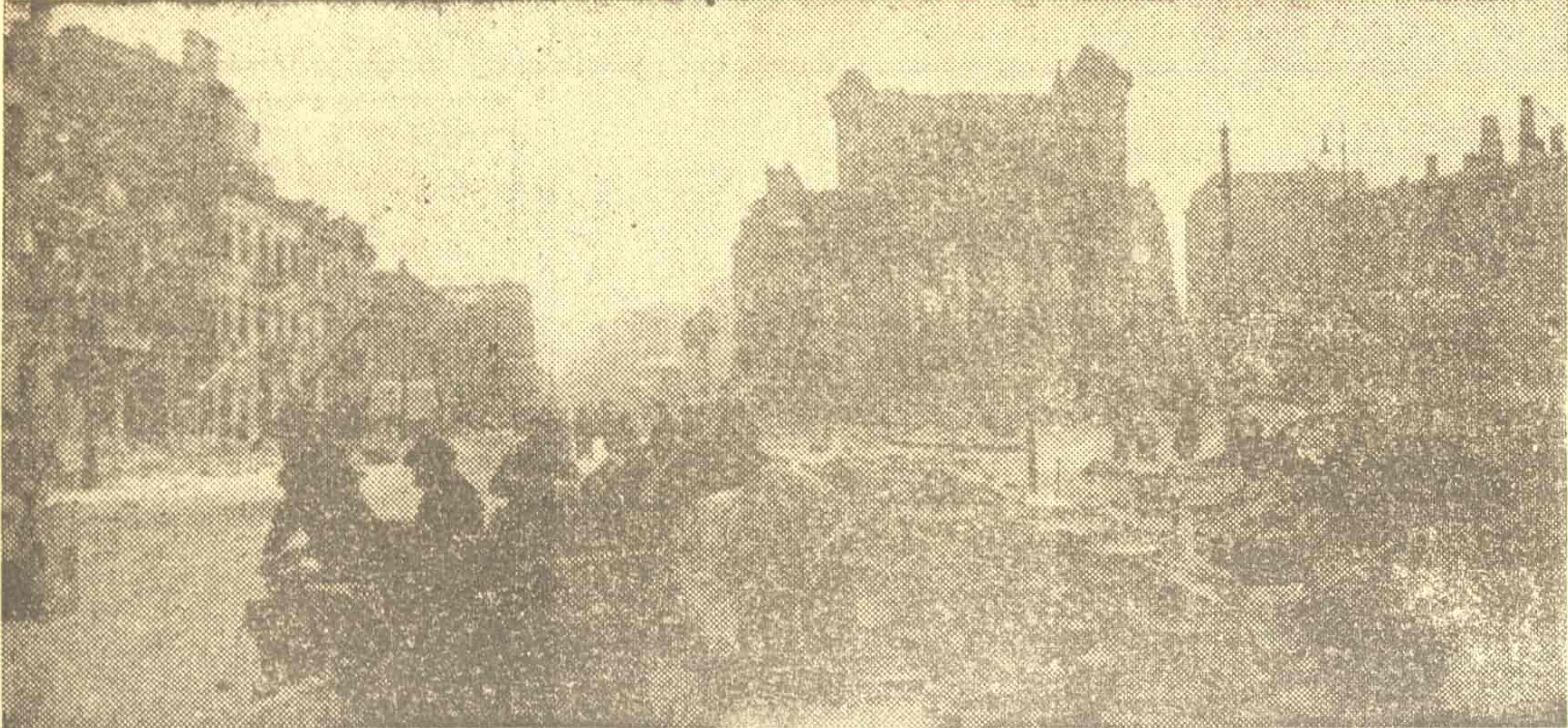
Уредништво и администрација Влајковићева 3, телефони: 23-003 и 20-448. Штампарско предузеће Народног фронта Србије. Одговорни уредник: Душан Будимировић. Чековни рачун 10-813212. Поштански фах 53

20 Октобар

Што су у Европи разбијени многи ланци ропства, што Индонезијанци и Вијетнамци могу да воде отворену борбу за своју независност, што народи Блиског Истока могу да бране своју сувереност, што се у Грчкој храбро народ одупирило поробљавању, имамо захваљујући Совјетском Савезу и његовој армији, чији претставници могу уздигнута чеља да говоре, против кочења историјског развоја, јер су они подвели главни терет борбе са фашизмом. Поздрављајући 29-годишњицу њезиног рођења, народи Југославије упућују својој ослободитељској Црвеној армији, своје најтоплије жеље, да расте и развија се, и да до краја испуни улогу коју јој је доделила историја.

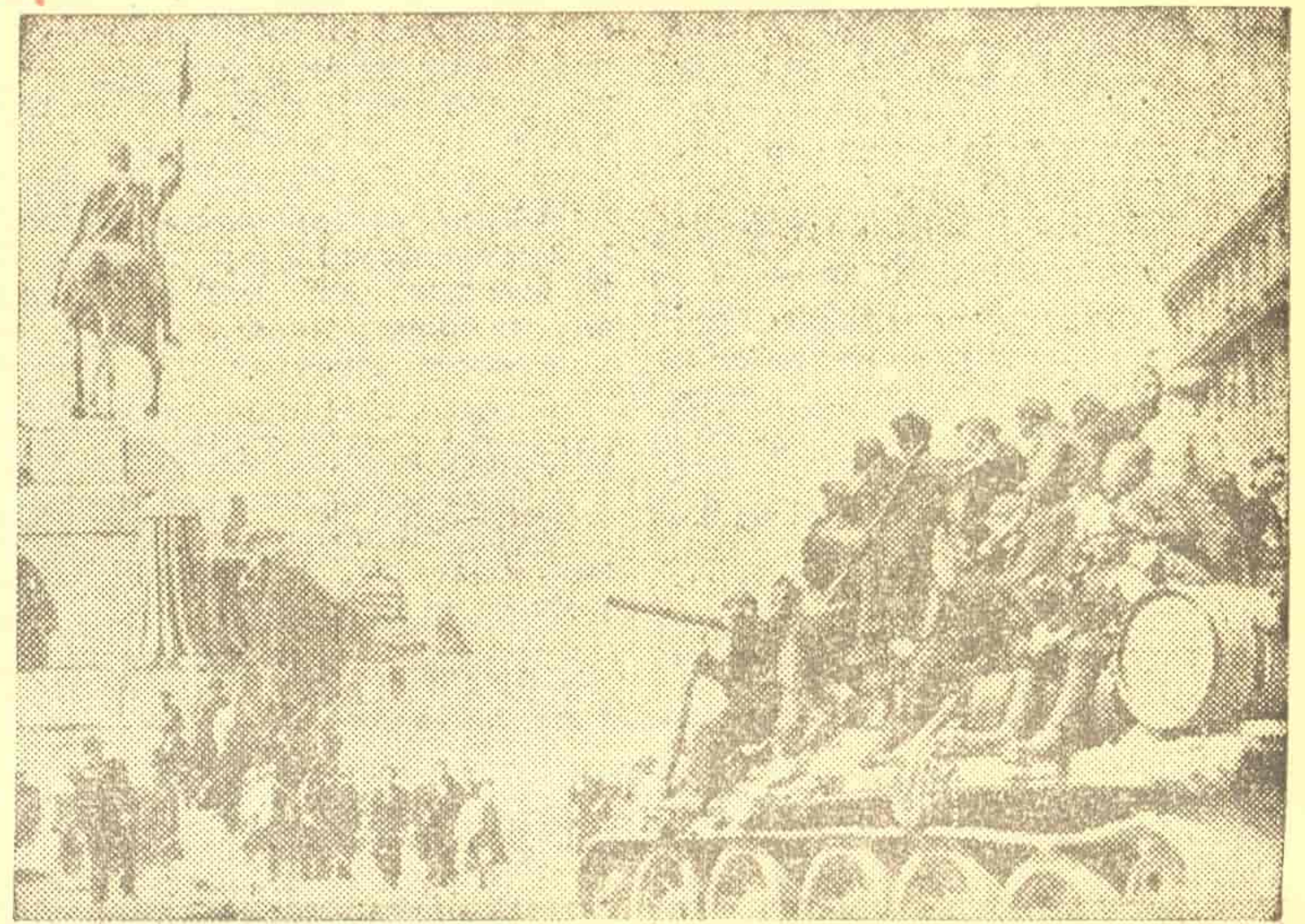
20-ТА СОВЈЕТСКЕ АРМИЈЕ

У ВАРШАВИ

Пут Црвене армије: Варшава — Букурешт — Београд — Праг — Будимпешта — Беч је незабораван.

Народи Европе, које је ослободила Црвена армија, добили су први пут праву слободу и помоћ да се једном за увек ослободе угњетављања и зависности. Црвена армија није велика само по победама, већ и по томе што је заштитник малих народа, носилац слободе и напретка за све земље.

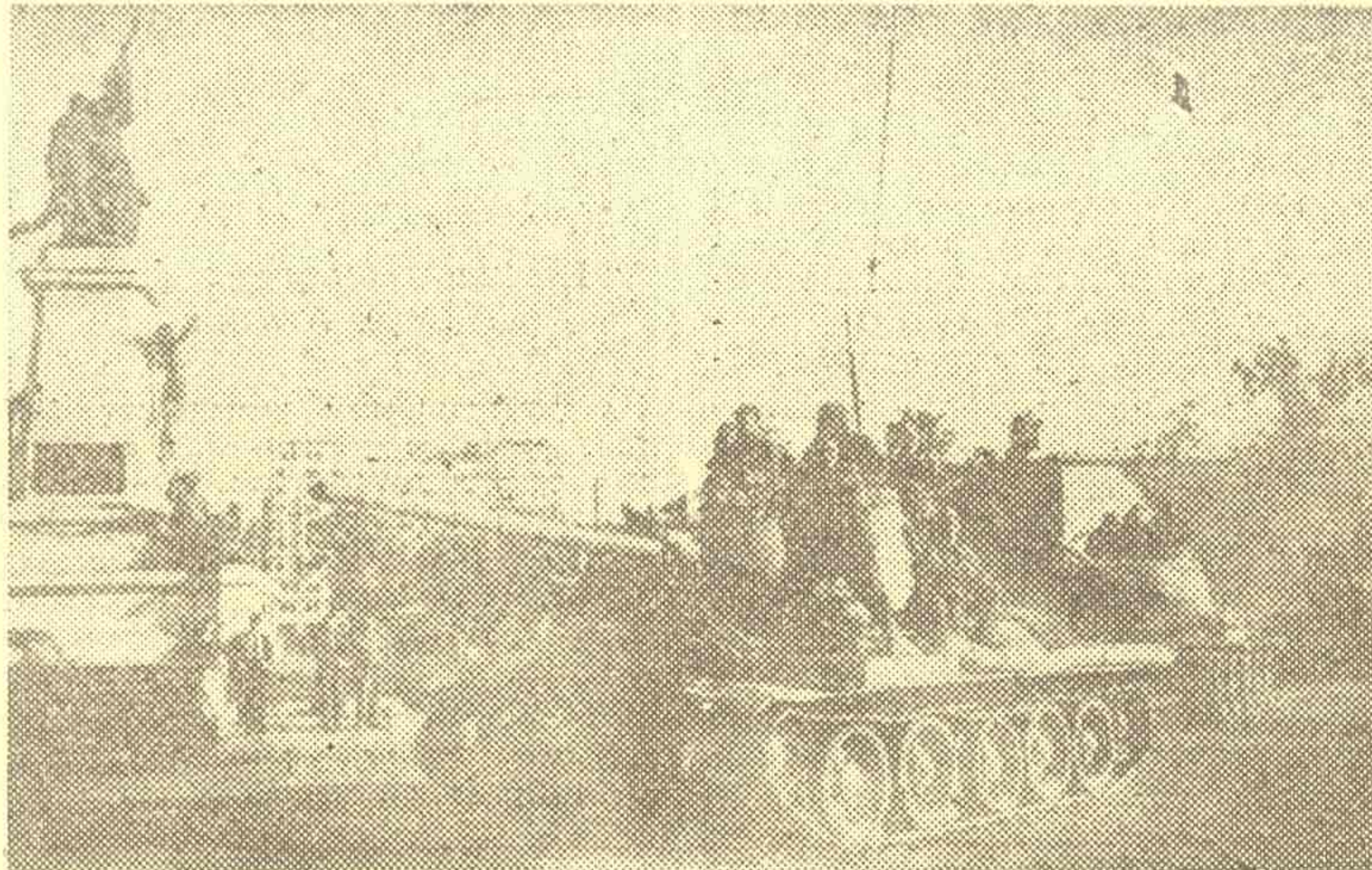

У ПРАГУ

Борци, подофицири и команданти Црвене армије постављају у миру предано да уче и да усавршавају своја војничка знања. За Црвену армију се каже да је данас највећа школа на свету.

HEROJ SOBJETSKOG SAVEZA PILOT-LOVAJ CAKAPAH HOΦMAH CA CBOJIM APYΓOBИMA У КЛУБУ

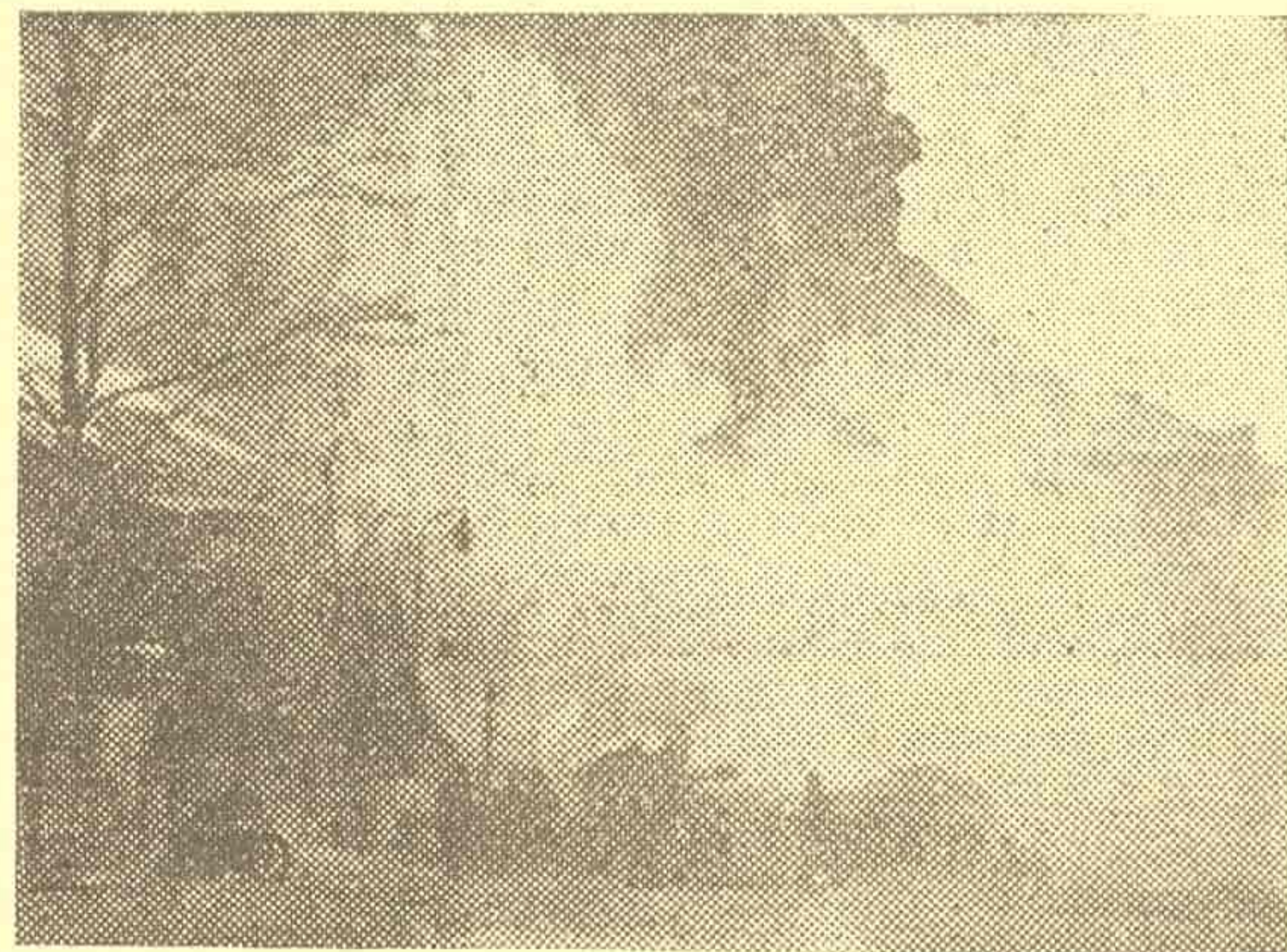
У БУКУРЕШТУ

У БЕОГРАДУ

Најмлађи борци Црвене армије, питомци Кутузовљеве, Суворовљеве и Нахимовљеве академије, од најбољих предавача стичу не само војна знања већ се васпитавају у духу којим живе сви борци Црвене армије. Од првога дана ступања у војне академије они се уче и осећају да је Црвена армија најпоузданија за штитиња мира и безбедности своје отаџбине и целог света.

Зато је Црвена армија непобедива.

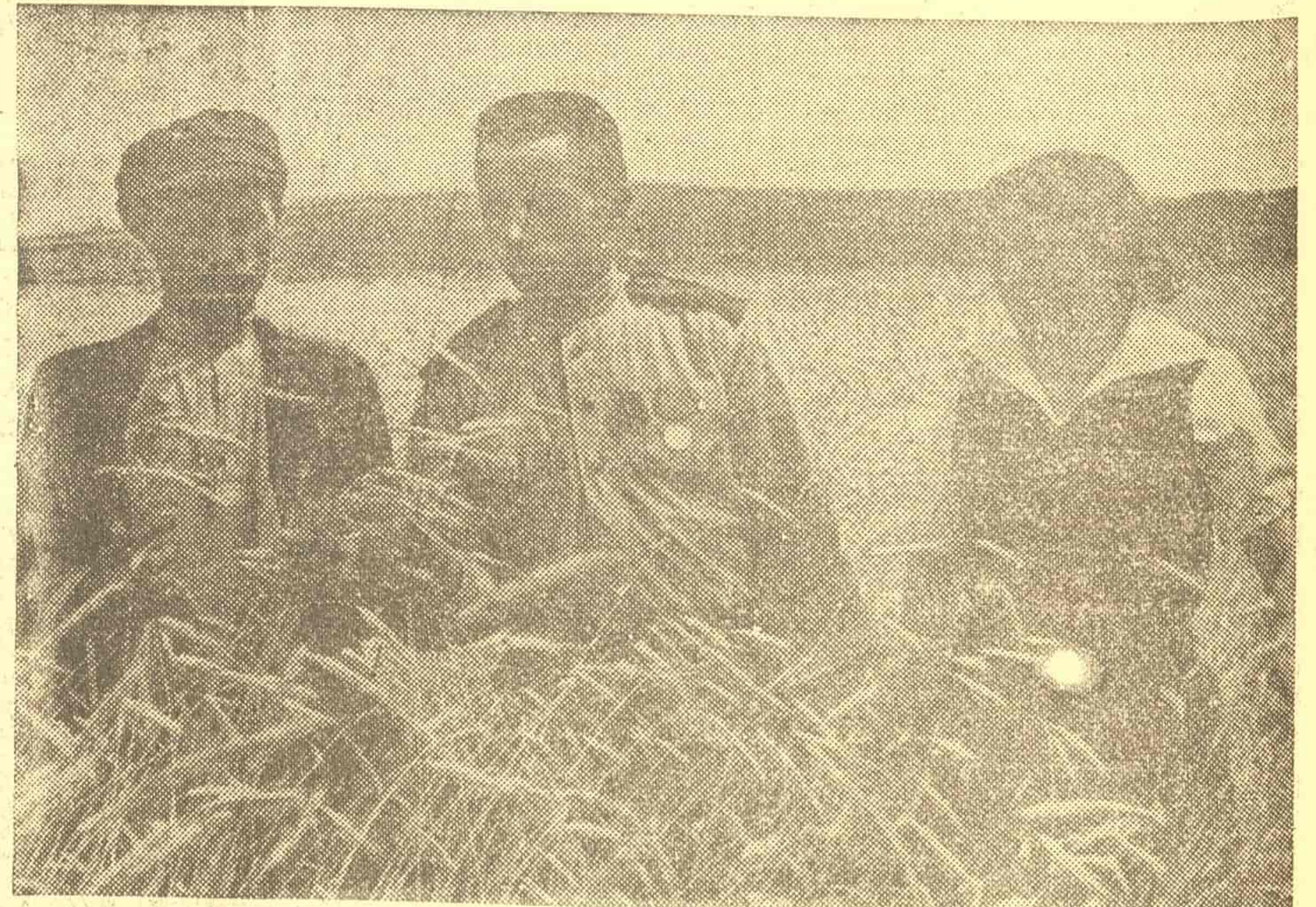
У БУДИМПЕШТИ

На своје родне колхозе, у радioniце и школе вратили су се демобилисани борци Црвене армије.

После дневнога рада они причају о великим биткама и сећају се другова и другарица који су изгинули у четворогодишњој ослободилачкој борби. Поново су постали армија: косача, рудар, пиваца, зидара, техничара, просветних радника.

ДЕЦА - ПИТОМЦИ НАХИМОВСКЕ АКAДЕМИЈЕ — КОЈИ СУ ЗА УЧЕШЋЕ У ОТАЏБИНСКОМ РАТУ НАГРАЂЕНИ ОРДЕЊЕМ И МЕДАЉАМА

ДЕМОБИЛИСАНИ БОРАЦ ОБИЛАЗИ КОЛХОЗНА ПОЉА ИСПИТУЈУЋИ РОД ПШЕНИЦЕ